

Hlasý z Ríma

voce di Roma • voices of Rome • voix de Rome • Stimmen von Rom

Ročník XI.

MESAČNÍK KATOLÍCKEJ AKCIE SLOVÁKOV

Čís 4., apríl 1962

HODNOTA A VÝZNAM JEDNOTY

Vyvreholenie nášho vykúpenia, ktoré nám sprítomňuje Cirkev cez Veľký týždeň a na Veľkú noc, predstavuje nám v rámci dôstojných obradov základné požiadavky Krista Pána: jeho nové prikázanie lásky a jednotu Kristových nasledovateľov.

Hodno sa znovu a znovu zamyslieť nad týmto testamentom Krista Pána, lebo od jeho uskutočnenia závisí naše časné i večné šťastie.

V čom záleží jednota podľa Kristovho učenia?

Kristus Pán sa modlil: «Otče Svätý, tých, čo si mi dal, zachovaj vo svojom mene, aby boli jedno ako my!» (Jn 17, 11). Svoje spojenie so svojimi učeníkmi vyjadril prirovnaním: «Ja som vinič, vy ste ratolesti.» (Jn 15, 5). Ide teda o jeden živý organizmus. Svätý Pavol ho nazval Tajomným telom: «... hoci mnohí, sme jedno telo v Kristovi, sebe však sme navzájom údmi (Rim 12, 5). Ide teda o zjednotenie mimoriadnej hĺbký a sily: máme spoločný život, ktorý pramení z Krista. Spoločná oživujúca sila — účasť na Božom živote — robí z nás bratov Ježiša Krista a teda aj bratov navzájom.

Z takto pochopeného bratského spoločenstva nasleduje aj primeraná činnosť: vzájomné porozumenie, spolenie vôle v spoločnom podnikaní a spolucítenie v šťastí i v nešťastí.

Keď chceme zhodnotiť túto jednotu v tvorení spoločenstva i v činnosti, rozpamätajme sa na tie zá-

MSGR. ALFREDO BONTEMPI, REKTOR NEPOMUCENA, BISKUPOM

Na sviatok sv. Jozefa Msgr. Alfred Bontempi, rektor Pápežského kolégia Nepomucenum v Ríme, dostal oznámenie, že je vymenovaný za titulárneho biskupa s pridelením pre baziliku Panny Márie Snežnej v Ríme. Jeho Excelencii novému biskupovi blahozeláme a prajeme mu veľa Božej pomoci v novom postavení.

žitky z našej prirodzenej rodiny, keď sa všetci členovia spoločne tešili z dosiahnutých úspechov alebo z odvrátených nebezpečenstiev. Rozpamätajme sa na krásu priateľstva, ak sme mali šťastie nájsť opravdivých priateľov. Ide skutočne o vrcholné prejavy ľudskej šlachetnosti, ktoré sú nerozlučne spojené so skutočným šťastím. Je to vzdialené napodobnenie spoločenstva Najsvätejšej Trojice — v dokonalosti spo-

Jeho Excelencia Ndp. biskup Andrej G. Grutka, biskup v Gary, Ind., oslávil 25. februára 1962 5-ročné jubileum svojho biskupstva. Úprimne ho pozdravujeme a želáme mu veľa Božej pomoci v zodpovednom úrade i v práci za Ústav sv. Cyrila a Metoda, za ktorý veľkodušne pracuje.

Obrázok predstavuje pamätnú bronzovú medailu, dielo Dr. Jozefa Cincíka. Medajla bola odovzdaná Ndp. biskupovi Grutkovi počas osláv v Gary, Ind.

lužitia aj v šťastí. Hodnotu tejto jednoty prevyšuje len spoločenstvo s Bohom a s vyvolenými Božími v priamom videní Boha.

Tento hodnotu jednoty medzi nami podľa Kristovej žiadosti primeraný je aj jej praktický význam. Kristus Pán prisľúbil ľuďom, zjednoteným v jeho mene, svoju zvláštnu prítomnosť: «Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som aj ja medzi nimi» (Mt 18, 20). Rozhodovanie sa, utvorenie spoločného hľadiska, jednotný postup v práci sa dosahuje s pomocou Kristovou a v jeho mene nepomerne ľahšie a účinnejšie, ako v prípadoch, keď sa zhromažďujeme v mene svojich individuálnych alebo skupinárskych záujmov. Zjednotenie rozmnožuje naše sily, a to nielen tak, ako keby sme ich spočítali, ale tak, ako keby sme ich znásobili. Z našich dejín je výrečným svedectvom príklad Svätoplukových prútov. Jednota je aj zdrojom tvorivosti a nových iniciatív. Dáva totiž v stretaní sa viacerých ľudí vždy nové podnety, ktoré sa však nerozutekávajú od seba, ale sa zbierajú do spoločného streda, ktorým je napokon Kristus.

Bystrík

15. rokov od smrti prezidenta J. Tisu

Dôverne so svojou matkou

18. apríla budú si všetci Slováci, ktorí opravdivo milujú svoj národ, pripomínať 15. výročie smrti prezidenta Slovenskej republiky, Msgr. Dr. Jozefa Tisu. Bude to pre nás deň pietnej spomienky na muža, ktorý v ťažkých dejinných chvíľach rozvážne viedol osudy nášho národa a ktorý obetoval svoj život za prirodzené práva Slovákov. Bude to však aj deň odhodlania obetavo a vytrvalo aj za cenu najväčších obetí pracovať za slobodu a plnoprávnosť Slovákov.

S úctou si pripomíname posledný odkaz prezidenta Tisu a zdôrazňujeme jeho záväznosť pre všetkých, čo chcú pre slovenský národ jeho dobro: «V duchu tej obete, ktorú prinášam, odkazujem slovenskému národu, aby bol svorný a jednotný v sledovaní veľkej zásady: za Boha a za národ a to vždy a v každom ohľade. Je to nie len jednoznačný zmysel slovenských dejín, ale aj výslovný príkaz Boží, ktorý ako prirodzený zákon on stvoril a do duše národa a každého jedného príslušníka vstúpil. Tomuto zákonu slúžil som po celý život a preto považujem sa v prvom rade za mučeníka zákona Božieho. V druhom rade cítim sa byť mučeníkom obrany kresťanstva proti bolševizmu, ktorého sa musí národ nielen v duchu svojho kresťanského charakteru, ale i v záujme svojej ďalšej budúcnosti všemožne chrániť.

Ako si prosím od vás, aby ste v modlitbách svojich spomenuli si na mňa, tak sľubujem, že i ja budem za vás prosiť svetovládneho Boha, aby národu slovenskému a jeho životnej borbe za Boha a za národ žehnal, aby slovenský národ bol vždy verným a oddaným synom Cirkvi Kristovej.

Svornosť národa nech je pokrstená mojou obetou. Cítim sa byť mučeníkom prirodzených práv slovenského národa a protibolševického stanoviska.

V Bratislave, 18. apríla o 3. hodine v noci 1947.

Jozef Tiso.

REČ SLADKÁ, ČO UČILA MATKA

Prečítali sme si *Československý terminologický časopis*, č. 1. Tento časopis — ako sme svojho času písali (Hl. z R. roč. XI., č. 1. str. 16) — je náhradou za slovenský mesačník *Slovenské odborné názvoslovie*. Pozeráme prvé číslo prvého ročníka nového časopisu. Vydáva ho *Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied*. Redakciu má tiež v Bratislave. Prvý článok — programový pre nový časopis — napísal, pravda, po česky Jaromír Bělíč: *Za upevňovaní kontaktu medzi češtinou a slovenštinou na poli terminologie*. Situácia je dnes taká, že autor konštatuje (citujeme v preklade do slovenčiny): «Čeština a slovenčina sú, pravda, celkom bezpečne dva samostatné, svojbytné jazyky, každý so svojimi vlastnými zákonosťami v mluvnickej stavbe i so špecifickými javmi svojej slovnej zásoby» (str. 3). «Na českej strane sa pri utváraní novej terminológie veľmi často neprihliada ku špecifickým zvláštnostiam slovenčiny, nedbá sa, či ten alebo onen termín s prípadnou obmenou hláskovou bude vyhovovať i ako slovenský a pod., na Slovensku sa naopak niekedy ešte zámerne a zbytočne dáva prednosť tvoreniu odlišnému od češtiny» str. 5). Nový časopis teda «bude pritom vidieť svoj zvlášť dôležitý cieľ vo všetkých odvetviach terminológie v upevňovaní kontaktov medzi češtinou a slovenčinou» (str. 6).

Ján Horecký píše *Na okraj českého a slovenského anatomického názvoslovía*. Uvádza medzi inými prípadmi takýto stav terminológie: latinsky *facies*, slovensky *tvár*, česky *obličej*; latinsky *bucca*, slovensky *líce*, česky *tvář*; *sinciput*, slovensky *obličaj*, česky *předhlaví*. Uzudzuje, že tu by sotva bolo možno urobiť nápravu (akú? — pozn. red.) zjednotením názvov. «No v každom prípade — vraj — by bolo treba obmedziť takéto dvojice na najmenšiu mieru».

Vlado Uhlár, ktorý učí slovenčinu na Strednej priemyselnej škole textilnej a papiernickej v Ružomberku napísal článok: *K niektorým otázkam slovenskej textilnej terminológie*. Redakcia mu pripísala zaujímavú poznámku: «Autor ... rieši mnohé otázky príliš úzko, jednostranne, neberie do úvahy stav v iných jazykoch, najmä v češtine». — V duchu tohto časopisu, nebude teda stačiť písať so znalosťou slovenčiny, ale bude treba prihliadať prinajmenej k češtine.

Veľmi nám záleží na rydzosti slovenčiny. Budeme si všímať, čo sa robí s ňou na Slovensku.

SVÄTÝ OTEC O PRENASLEDOVANÍ CIRKVI

Počas tajného konzistória, ktoré bolo vo Vatikáne 19. marca 1962, Svätý otec Ján XXIII. vo svojom slávnostnom prejave hovoril aj o prenasledovaní Cirkvi. Podávame našim čitateľom v slovenskom preklade túto stať z reči Svätého otca:

Najprv spomenul Svätý otec zomrelých kardinálov a potom pokračoval:

Avšak aj iné a zaiste ťažšie príčiny zármutku pre nás, čo sedíme v tomto konzistóriu, vznikajú z polohy mnohých jednotlivcov a početných spoločností na celom svete. Lež aj tie povzbudzujú ku svätému životu. Tí ľudia trpia príkoria a ťažkosti, lebo sa im násilím berú hlavné slobody, ktoré povinne patria práve tak každému človeku ako aj kresťanovi.

Preto z mnohých, z veľmi mnohých krajín prichádzajú k nám náreky. Raz vidíme, že ľudský život trpí a zmieta sa preto, lebo sa potreby všetkých neuvádzajú do súladu, ani spravodlivo nespravujú; inokedy sme znepokojení, lebo sa robia nové ťažkosti tým národom, ktoré po prekonaní neistej a ťažkej cesty už patria medzi samostatné štáty alebo hľadajú pokojné a bezpečné cesty, aby tam dospeli; počúvame tiež, že mnohí sa naliehavo dožadujú, aby sa dôsledne a

plne odpomohlo sociálnym starostiam a potrebám; v tejto práci statočným a čestným mužom bola a je popudom naša encyklika *Mater et Magistra*.

Čo však máme povedať o tých rozsiahlych končinách, v ktorých sa vyučuje, ba až násilím vnucuje, že na nebi niet nijakého svetla, nijaký pôvod náboženského poriadku, prevyšujúceho ľudské veci, nijaký zdroj nadprirodzenej milosti; kde sa tvrdí, že len z tejto zeme — ak sa z nej vyťažia staré i nové sily a uplatnia na ľudské spolužitie — môže pochádzať s občianskym vzdelaním blahobyt a šťastie tak jednotlivým smrteľníkom ako aj celej ľudskej spoločnosti?

Z toho potom vznikla akoby divoká búrka, ktorá spôsobila veľké spustošenie hlavne na tých miestach, kde pre mimoriadny a biedny život zástupy, či následkom lsti alebo násilia za cenu neistej a nestálej výhody ľahšie sa dali do nového otroctva a prispôbili sa mu, hoci je len zdánlivo zmenené. To pomaly priviedlo k mienke, že telesný dobrobyt je všetko.

Zlo, ktoré nasledovalo a naširoko sa rozmohlo, vzbudzuje naozaj obavu, že ani všetci biskupi katolíckeho sveta sa nebudú môcť zúčastniť na II. Vatikánskom cirkevnom sneme, ktorý sa onedlho začne.

Ako sme častejšie pripomenuli, ono najširšie zhromaždenie veľkej vážnosti smeruje hlavne k tomu, aby sa, nakoľko je to len možné, jednak hľadala jednota všetkých v Kristu, jednak pomohlo sa spoločným záujmom a túženeému pokoji národov. Tejto veci budú môcť veľmi pomôcť stretnutia a rozhovory biskupov, ktorí sa sem zídu kvôli koncilu z celého sveta.

Ale ako si možno predstaviť stretnutie s mužmi, ktorí bývajú v tých krajinách, kde ako je všetkým známe sú veľmi ťažké životné pomery a mnohako sa hatí životná činnosť? Totiž s biskupmi, ktorí pre svoj apoštolský úrad, vykonávaný zaiste s nábožným a statočným duchom, alebo ešte sú vo väzeniach, alebo postihnutí vyhnanstvom, alebo sa im inakšie zabráňuje venovať sa posätnému úradu?

K týmto našim ctihodným bratom, nám zaiste veľmi drahým, ku kňazom a veriacim, čo sú im zverení, a napokon ku ich vznešeným národom, medzi ktorými sa im však bráni vykonávať pastiersky úrad, z tohto nášho veľkého zasadnutia nech znovu prídu slová, plné zármutku, ktorými túžime potešiť a posilniť ich ducha.

Noví kardináli pri prejave Svätého otca

CIRKEV — JEJ ZALOŽENIE A DEJINY

*Myšlienky ku duchovnej príprave
na cyrilometodské jubileum*

V krátkych úvahách, ktoré uverejňujeme ako myšlienky ku duchovnej obnove na cyrilometodské jubileum, ide nám o to, aby sme si celkom jednoduchou formou prebrali hlavné kresťanské pravdy a porovnali ich s učením marxistov. Chcú to byť podnety ku premýšľaniu pre široké vrstvy našich čitateľov a azda ku podrobnejšiemu štúdiu pre tých, čo majú na to možnosť. Niekoľko ďalších úvah budeme venovať Cirkvi. Pravda, aj tieto úvahy sa musia obmedziť obsahom na najhlavnejšie pravdy a formou musia byť čo najjednoduchšie.

Ústrednou postavou ľudských dejín je Ježiš Kristus, Bohočlovek, náš Vykupiteľ. Jeho vykupiteľské dielo záleží v tom, že obnovil priateľstvo medzi Bohom a ľuďmi, otvoril ľuďom cestu ku večnej spásy a postaral sa o to, aby sa jeho vykúpenie mohlo uplatniť u ľudí všetkých vekov. Keďže neostal medzi ľuďmi natrvalo, ustanovil Cirkev, aby šírila jeho blahozvest

SV. OMŠE ZA SLOVENSKO :

V rámci našej duchovnej prípravy na 1100-ročné jubileum príchodu sv. Cyrila a Metoda ku našim otcom obetovali sv. omše za Slovensko :

Dp. Augustín Záh 14.I.1962 v USA ; Dp. Dr. Vojtech Bucko 9.II. v Nemecku ; Dp. Hieronym Havlovich 2.III. v Ríme ; Dp. Dominik Hrušovský 9.III. v Taliansku ; Dp. Ernest Bouydos OM v Ríme ; Msgr. Štefan Náhalica v Ríme a Dp. Augustín Záh v USA 14.III. ; Dp. Štefan Precner 16.III. v Nemecku ; Dp. Prof. Dr. V. Bucko 23.III. v Nemecku ; Dp. Daniel Faltin OFMConv 30.III. v Ríme.

do konca časov. Cirkev uskutočňuje svoje poslanie tým, že učí ľudí pravdy viery, vedie ich ku zachovávaniu mravných zákonov a vysluhuje im prostriedky posvätenia, sviatosti. V tejto úvahe si všimneme založenie Cirkvi a niektoré znaky cirkevných dejín.

Evanjelia — spoľahlivý historický prameň — nám zaznamenali dopodrobna, ako Ježiš Kristus založil svoju Cirkev. Napríklad sv. Matúš píše : « A Ježiš chodil po celej Galilei, vyučoval v synagógach, hlásal evanjelium o Kráľovstve ... I nasledovali ho veľké zástupy z Galiley, z Dekapola, z Jeruzalema, z Judska a zo Zajordanska » (Mt 4, 23-25). Po istom čase začal utvárať Ježiš Kristus zo svojich učeníkov organizovanú spoločnosť, ktorá má svojich predstavených : « V tých dňoch vyšiel sa modliť na horu a v modlitbe k Bohu strávil celú noc. A keď sa rozodnilo, zvolal učeníkov svojich, vyvolil si z nich dvanástich, ktorých aj nazval apoštolmi : Šimona, ktorého nazval Petrom, jeho brata Ondreja, Jakuba, Jána, Filipa, Bartolomeja, Matúša, Tomáša, Jakuba Alfejovho, Šimona, zvaného horlivcom, Júdu, brata Jakubovho, a Judáša. Iskariotského, ktorý sa stal zradcom » (Lk 6, 12-16), Zpomiedzi apoštolov Petrovi prisľúbil, že bude hlavou Cirkvi (Mt 16, 15-19). Spoločnosť, ktorú založil, nazýval Kristus Pán Kráľovstvom Božím.

Vo svojich rečiach sa častejšie zaoberal s týmto Kráľovstvom. Naznačil, že budú doň patriť aj poha-

nia (podobenstvo o nájomníkoch vinice — Mt 21, 33-46 ; podobenstvo o pozvaných na hostinu — Lk 14, 16-24). V Cirkvi budú aj nedokonalí ľudia (podobenstvo o kúkoli — Mt 13, 24-30 ; podobenstvo o sieti — Mt 13, 47-50). Podobne ako jej zakladateľ, aj Cirkev bude prenasledovaná (napr. Jn 15, 20-27). Bude mať však Božiu ochranu a « brány pekelné ju nepremôžu » (Mt 16, 18).

Po svojom zmŕtvychvstaní dokončil Kristus Pán stavbu svojej Cirkvi. Apoštolom « sa dosvedčoval mnohými dôkazmi po svojom umučení, že je živý, keď sa im cez štyridsať dní zjavoval a hovoril s nimi o veciach Kráľovstva Božieho » (Sk 1, 3). Petrovi apoštolovi potvrdil prvenstvo medzi apoštolmi, ktoré mu bol prv prisľúbil (Jn 21, 15-17). Napokon dal apoštolom poslanie, ktoré on mal od Otca, a poslal ich do celého sveta : « Ako mňa poslal Otec, tak aj ja posielam vás » (Jn 20, 21). « Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Chodte teda a učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal ! A hľa ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta ! » (Mt 28, 16-20).

Súhrnne môžeme teda povedať o založení Cirkvi s pápežom Píom XII. : « Božský Spasiteľ začal budovať tajomný chrám svojej Cirkvi vtedy, keď kázal a zvestoval svoje príkazy. Vyvolil apoštolov a poslal ich tak, ako aj jeho poslal Otec, ako učiteľov, pastierov a vysluhovateľov prostriedkov posvätenia veriacim. Určil svojho nástupcu na zemi a zvestoval apoštolom všetko, čo počul od Otca » (Pius XII. : Encyklika o Tajomnom tele Kristovom).

Proti týmto historickým udalostiam, ktoré sú podané s takou jednoduchou zrejmosťou, stavajú marxisti svoje teórie, prevzaté od racionalistov a pozitivistov minulého storočia. Tvrdia, že vraj Kristus Pán vôbec nejstvoval a Cirkev vznikla medzi otrokmi rímskej ríše, ktorí snúvali o rovnosti všetkých ľudí. Proti týmto dohadom stojí skutočnosť evanjelií, ktoré sú tak doložené historickými dokumentami ako ani jedna iná historická kniha (viď podrobnejšie : Michal Bys-trík, *Naša Cesta*, str. 9-36).

* * *

Dejiny Cirkvi sú dejinami malého horčičného zrna, ktoré sa rozrástlo na veľký košatý strom. Sú to však aj dejiny poľa, na ktorom nepriateľ chce pestovať aj kúkol. Sú to dejiny spoločnosti, ktorej Zakladateľ bol ukrižovaný, ale napokon premohol svet. Sú to dejiny duchovného kráľovstva, ktoré nie je z tohto sveta, ale aj v tomto svete a tak musí používať aj ľudské prvky ku svojmu životu.

Za prvých 300 rokov svojho jestvovania sa Cirkev napriek prenasledovaniu rozšírila po celej vtedajšej rímskej ríši. Dokázalo sa pravdou, že krv mučeníkov je semenom kresťanov (Tertulian).

Keď Cirkev dosiahla slobodu mala pred sebou obrovskú úlohu — pokresťaniť a zcivilizovať nové európske národy : Anglosasov, Germanov, Slovanov, Maďarov, baltické národy. V tej práci bolo treba učiť národy prakticky všetko — od obrábania zeme až po filozofiu a teológiu. Veľké umelecké slohy a slávne európske univerzity vďačia za svoj vznik práve Cirkvi. S objavením nových kontinentov nastali nové apoštolské úlohy. So vznikom nových problémov v naj-

novšej dobe aj pre Cirkev vznikajú nové úlohy — napríklad na sociálnom poli. Cirkev pristupuje ku nim so svojim učením a svojimi prostriedkami posvätenia, aby predovšetkým zabezpečila ľuďom spásu ich duší, ale pri tom dbá aj na časný poriadok a dobrobyt.

V dejinách Cirkvi sa vyskytli aj smutné zjavy: Rozštiepenia kresťanov na viaceré nevraživé časti; ojedinele nehodní pastieri; tvrdé uplatňovanie moci proti blúdiacim; slabosti jej prívržencov pred prenasledovateľmi atď. To je onen kúkoľ na poli, ktorým je Cirkev. Kristus Pán to predvídal. My kresťania nemáme nijakého úmyslu tieto veci popierať. No nemôžeme pre tieto zriedkavé nedostatky nevidieť nesmierne bohatstvo náboženských, kultúrnych a sociál-

nych hodnôt, ktoré Cirkev vo svojich dejinách utvorila.

Marxisti chcú z dejín Cirkvi urobiť trápny obraz nepriateľky pokroku, vykorisťovateľky chudobných a predstaviteľky náboženského tmárstva. Všetky farby, ktorými maľujú tento obraz, uvarili v nenávisti. Nemienime sa podrobne zaoberať týmito obžalobami, ktoré pochádzajú zo snahy zničiť Cirkev každým prostriedkom. Sú totiž tak zrejme nepravdivé a skrivodlivé, že tie pokolenia, ktoré vyrástli na slobode a mali možnosť hľadiť na Cirkev bez okuliarov marxistickej propagandy, im iste neveria.

Štefan Náhalka

P. Michal Lacko: ŽIVOTOPIS SV. CYRILA A METODA

26. Vysvätenie slovienských učeníkov

Druhá vážna záležitosť mladej slovienskej Cirkvi, ktorá bola tiež priaznivo vybavená, je vysviacka slovienských učeníkov. Už sme vyššie spomenuli, že príprava domáceho duchovenstva bola prvoradou úlohou sv. Cyrila, a preto hneď po príchode na Veľkú Moravu zhromaždil vybraných žiakov a pripravoval ich na kňazstvo. No keďže na Veľkej Morave nebolo nijakého biskupa, ktorý by ich vysvätil, sv. bratia vzali so sebou najlepších žiakov tak z Rastislavovej ako aj z Kocelovej državy do Ríma, aby tu boli vysvätení. A to nielen na kňazstvo, ale niektorí z nich aj na biskupskú hodnosť. *Žitie Italské* nám vskutku hovorí, že sv. bratia priviedli so sebou do Ríma « niekoľkých zo svojich učeníkov, ktorých považovali za hodných prijať aj biskupskú hodnosť — quos dignos esse ad episcopatus honorem recipiendum censebant » (ŽI, VIII). Niektorí dejepisci mienia, že pri odchode z Veľkej Moravy sv. bratia sa už nemysleli vrátiť naspäť, ale tak ako zpredošlých misijných výprav, aj teraz hodlali odísť do svojej vlasti. V takom prípade mali vyhladených najlepších učeníkov, ktorí by pokračovali vo vedení mladej slovienskej Cirkvi ako biskupi. Ostatní učeníci mali dostať kňazské a nižšie svätenia podľa ich prípravy. No nižšie uvidíme že Svätá rímska Stolica nepovažovala za vhodné vysvätiť za biskupov takých mladých kandidátov, ktorí vyšli z prostredia ešte nedávno pohanského, a preto učeníci boli vysvätení iba na kňazstvo a na nižšie rády.

Žitie Konštantínovo zaznamenáva: « potom prikázal pápež dvom biskupom, Formosovi a Gauderikovi, vysvätiť slovienských učeníkov. A keď boli vysvätení, vtedy spievali liturgiu v chráme svätého apoštola Petra slovienským jazykom, a na druhý deň spievali v chráme svätej Petronilly, a na tretí deň spievali v chráme svätého Andreja. Potom zas v chráme veľkého učiteľa sveta Pavla apoštola; a celú noc spievali, slávosloviac sloviensky, a ráno opäť liturgiu nad jeho svätým horobom, majúc na pomoc Arsenia biskupa, jedného zo siedmich biskupov, a Anastasia bibliotekára. A Filozof [= Konštantín] neprestával dôstojnú chválu Bohu vzdávať so svojimi učeníkmi za to » (ŽK XVII). *Žitie Metodovo* okrem podrobností

citovaných v predošlej hlave ohľadom biskupa Formosa, že bol odporcom slovanskej bohoslužby a že mu pápež rozkázal (práve preto?) vysvätiť spomedzi slovienských učeníkov troch kňazov a dvoch čitateľov (lektorov), prináša ešte túto vážnu zprávu: « [Pápež Hadrián II.] posvätil ich učenie, položiac slovienské evanjelia na oltár svätého Petra apoštola, a vysvätil na kňazstvo blaženého Metoda » (ŽM VI). *Žitie Italské* zhrňujúc v krátkosti hovorí: « ... vysvätili jeho [= Cyrilovho] brata Metoda za kňaza a ostatných učeníkov za kňazov a diakonov » (ŽI IX).

K tomu je potrebné pridať niekoľko vysvetliviek. Ponajprv treba vyzdvihnúť, že sv. Metoda vysvätil za kňaza sám pápež Hadrián II., a to v bazilike sv. Petra. Možno že pri tej príležitosti sa spievalo Evanjelium aj po sloviensky, lebo máme zmienku, že pápež položil slovienské evanjelia na oltár sv. Petra. Z textu v *Italskom Žití*, kde je rozlišne povedané, že Metod bol vysvätený *in sacerdote*, kým ostatní učeníci *in presbyteros et diaconos* niektorí usudzujú, že *sacerdos* pri mene sv. Metoda má zmysel *episcopus* - biskup, to jest kňaz v plnom zmysle toho slova. Belgický bollandista P. Pavel Devos SJ však z rôznych náznakov, hlavne však z počtu prvých svätých omší — vypočítaných vo vyššie citovanej stati zo ŽK — uzatvára, že pri tej príležitosti Metod bol pápežom vysvätený iba za kňaza.

Iných slovienských učeníkov nevysvätil pápež, ale priméstski biskupi — dnes by sme povedali kardináli. O Formosovi sme sa zmienili už v predošlej hlave, že bol biskupom v meste Porto. On vysvätil troch kňazov a dvoch čitateľov (lektorov). Gaudericus bol biskupom v meste Velletri a má blízky vzťah k našim sv. bratom, lebo jeho biskupská katedrála je zasvätená práve sv. Klementovi, ktorého pozostatky sv. bratia priniesli do Ríma. Keďže chcel napísať životopis patrona svojho biskupstva, osobne a aj skrze iných sa vyzvedal o udalostiach, spojených s nájdením pozostatkov od sv. Cyrila. *Žitie Italské*, ktoré viackrát citujeme, vďačí jemu za svoj vznik. Tretí zaznamenaný biskup je Arsenius, biskup mesta Orte, strýc ďalej uvedeného Anastasia, kňaza a pápežského bibliotekára. Tí poslední dvaja podľa záznamu *Žití* asistovali pri prvých omšiach slovienských učeníkov. Anastasius zvlášť mal vo veľkej úcte sv. Cyrila a v jeho

listoch sa nám zachovali o Cyrilovi dôležité zprávy. Odnakiaľ vieme, že biskup Arsenius dňa 7. marca r. 868 odišiel z Ríma a skoro na to zomrel. Slovienski učenici boli teda vysvätení pred 7. marcom, pravdepodobne koncom februára r. 868.

V prvé dni po vysviacke slovienski novokňazi slúžili prvé sväté omše vo významných rímskych kostoloch, ako je to v Ríme dodnes obyčaj. *Žitie Konštantínovo* nám zaznamenalo, že slúžili v chráme sv. Petra, sv. Petronilly, Sv. Andreja a sv. Pavla. Bazilika sv. Petra rozumie sa nie dnešná, ale niekdajšia, čo stála na tom mieste od IV. storočia. Kostol sv. Petronilly dnes už nejestvuje. Bola to malá rotunda

14. MARCA V RÍME

zišli sa početní Slováci z rímskej slovenskej kolónie v kaplnke sv. Cyrila a Metoda v bazilike sv. Klementa na sv. omši, ktorú slúžil za Slovensko Msgr. Štefan Náhalka. Po sv. omši celebrant v krátkom prejave pripomenul najbližšie úlohy, ktoré majú rímski Slováci v záujme svojho národa obetavo splňať. Po sv. omši bolo bratské posedenie.

blízko chrámu sv. Petra. Kostol sv. Andreja bol na Monte Celio, kde na jeho mieste dnes stojí chrám sv. Gregora Veľkého (S. Gregorio al Celio). Bazilika sv. Pavla za hradbami prechováva iba niektoré časti z doby keď sv. bratia s učeníkmi tam šli slúžiť nielen sv. omšu, ale aj časoslov. Ako je známe, veľká časť tej baziliky v XIX stor. zhorela, bola však znovu vystavená v pôvodnom štýle. Naše pramene zaznamenali, že tie bohoslužby boli spievané slovienským jazykom. K tomu bolo potrebné mať menlivé časti sv. omše. Viacerí slavisti vidia v *Kyjevských listoch* aspoň čiastočne zachované preklady, ktoré vtedy sv. Cyril pripravil.

Koľko učeníkov bolo v Ríme vysvätených? V prameňoch máme zaznamenaný iba počet tých, čo vysvätil biskup Formosus. Troch kňazov a dvoch čitateľov (lektorov). Vyššie spomenutý belgický bollandista P. Devos určuje počet vysvätených vo vzťahu k sv. omšiam v rôznych kostoloch, o čom bola reč vyššie. On mieni, že tých omší bolo päť, a teda že aj slovienských kňazov bolo iba päť: traja vyššie spomenutí vysvätení Formosom a k tomu Cyril a Metod. No mne sa nepozdáva tá mienka presvedčivou. Ponajprv usudzujem, že u sv. Pavla je reč iba o jednej sv. omši, ktorej predchádzala nočná služba. Okrem toho sv. Cyril, súc kňazom, skoro po príchode zaiste slúžil nad hrobami sv. apoštolov. No aj keby ten vzťah: päť omší-päť kňazov vskutku mal základ, zdá sa mi, že by to bolo málo, keby zo slovienských učeníkov boli bývali vysvätení iba traja kňazi a dvaja čitatelia (lektori). Veď z vyššie citovaných prameňov vieme, že aj biskup Gaudericus bol poverený vysvätiť niektorých učeníkov. Okrem toho *Žitie Italské* spomína, že «ostatní učenici boli vysvätení za kňazov a diakonov», čo naznačuje, že všetci učenici prijali alebo kňazstvo, alebo niektorý z nižších rádo. Veď preto ich sv. bratia priviedli do Ríma.

27. Ustanovenie hierarchie pre slovanské zeme

Tretia veľká záležitosť, ktorá bola tiež priaznivo v Ríme vybavená, je ustanovenie samostatnej hierarchie pre slovanské zeme. Ako sme už na počiatku videli, veľkomoravské kraje s dnešným Slovenskom patrili pod právomoc passovského biskupa a zadunajské kraje v Kocelovej države pod právomoc soľnohradského arcibiskupa. No vedúcou myšlienkou Rastislavovou, keď žiadal učiteľov z Carihradu, bolo založenie na Nemcoch nezávislej hierarchie.

Pápež Hadrián II. prijal priaznivo aj túto žiadosť sv. bratov, a pre slovanské zeme ustanovil samostatné biskupstvo, vskriesivši pre ten cieľ starobylé biskupstvo Sirmske (Syrmiu, dnes Sirmska Mitrovica). Syrmium bolo počas rímskej ríše hlavným mestom a arcibiskupským sídlom pre celú Pannóniu. Pápež Hadrián II. teraz rozšíril ju ešte ďalej na sever za Dunaj na slovenské a moravské kraje. Počas sťahovania národov Avari roku 582 zničili Syrmium (Sriem). Vtedy zaniklo tamojšie biskupstvo, kedysi slávne pre svoje cirkevné snemy, ktorého prvým biskupom bol podľa tradície sv. Andronikus, jeden zo 70 učeníkov samého Krista Pána.

Prečo pápež Hadrián II. neustanovil celkom nové biskupstvo, ktoré by bolo pomenované na pr. podľa hlavného mesta Veľkomoravskej ríše? To preto aby sa vyhlo ťažkostiam s nemeckou hierarchiou. Ako sme na počiatku videli, nemeckí misionári pôsobili v slovanských krajoch skoro po zničení avarskej ríše r. 796, teda už asi 70 rokov. Preto si nemeckí biskupi robili nároky na stálu právomoc v tých krajoch. Vskutku r. 871 pripravili spis *De conversione Bogovariorum et Carantanorum*, určený rímskemu pápežovi, v ktorom protestovali proti zriadeniu samostatného biskupstva, odvolávajú sa na 75 ročné účinkovanie v tých krajoch. Podobne roku 900 v liste poslanom pápežovi Jánovi IX. nemeckí biskupi protestovali proti zriadeniu samostatnej hierarchie vo Veľkomoravskej ríši. Aj v *Žiti Metodovom* máme zaznamenané nástrahy nemeckých biskupov proti nemu, keď sa vrátil z Ríma ako arcibiskup. Vyčítali mu, hovoriac: «V našej oblasti učíš!» A on odpovedal: «Keby som vedel, že je vaša, odstúpil by som odtiaľto. No ona je svätého Petra», to jest je priamo podriadená rímskej Svätej Stoliči.

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA APRÍL:

Aby všetci chorí nachádzali potechu a posilu v kresťanskej viere a nádeji.

Aby sa v misijných územiach udržala a zaviedla sloboda škôl.

Keď už bolo cirkevno-právne zriadené samostatné biskupstvo pre slovanské zeme, bolo treba ustanoviť prvého biskupa. Kto je tým prvým biskupom? Prvým biskupom, ktorý skutočne spravoval to biskupstvo bol bezpochyby sv. Metod, ako to uvidíme ďalej. No kladie sa otázka, či aj sv. Cyril bol biskupom? Videli sme vyššie, že sv. bratia vlastne plánovali dať vysvätiť niekoho zo svojich učeníkov za prvého biskupa pre mladú slovanskú Cirkev a sami sa chceli vrátiť do svojej vlasti, do Grécka. No ich plány neboli prijaté. Kto teda z nich bol vysvätený za biskupa? Či obidvaja spolu? Či ponajprv Cyril a potom, po jeho smrti Metod? Alebo iba Metod?

O NOVÚ EURÓPU

Rodí sa nova Európa. Ba možno povedať, že táto nová Európa sa už zrodila v duši a srdci nových európskych pokolení. Tieto pokolenia sú zachytávané prúdom europeizmu a v Európe vidia a chcú vidieť nie kontinent rozdelený na hranicami rozdelené časti, ale jeden spoločný celok. Dnes každý cíti, a najmä mladé pokolenia si to uvedomujú, že osud národov v Európe je poviazaný a že, nemožno tu robiť mnohé politiky, ale len politiku jednu. Európa zostala medzi dvoma veľmocami, z ktorých jedna je neeurópska po duchu a druhá je európska svojou fyzickou vzdialenosťou. Podelenosť Európy by viedla tento starý kontinent do vazalstva jednej alebo druhej veľmoci. Túto skutočnosť zbadali najprezieravejší politici súčasnosti. Z nich Alcide de Gasperi stal sa osnovateľom obsahu európskeho ducha a tvorcom prvých podujatí za výstavbu novej Európy.

Iste, celkom iste, svet zajtrajška bude iný, ako je svet dneška. Nielen preto, že je to prirodzený zákon vývoja, ale najmä preto, lebo mladé pokolenia hľadajú sa prebiť k novým formám života. Mládež chce žiť zajtra v okolnostiach vyrovnannejších a spokojnejších. Chce mať život spravodlivejší. Z neistoty prítomnosti chce sa mladé pokolenie dostať do oblasti väčšej istoty.

Európa bola kedysi jeden celok. Bola kresťanská. To znamená že mala spoločnú základňu. Kresťanský duch usmerňoval jej počiny kultúrne, sociálne a politické. Zvýrazňovateľmi tejto jednotnej Európy boli slávne univerzity, univerzálne zamerané rehole, latinčina, ako reč spoločného európskeho génia a spojivo európskych učencov, filozofov, mysliteľov a štátnikov. Európa to bola zrejma skutočnosť, ktorá bola viditeľná a citeľná rovnako v Paríži, ako v Prahe, v Bologni, ako v Bratislave, vo Varšave, ako v Santiagu de Compostela. Táto Európa prešla cez hlboké otrasy politické, náboženské, sociálne a práve z týchto otrasov vyšla oslabená. Ale i napriek tomu jej mohutný duchovný obsah zasiahol všetky kontinenty. Bez duchovnej tvorby Európy nie je mysliteľný rozvoj a pokrok ostatných kontinentov.

Po dvoch vyčerpávajúcích svetových vojnách, ktoré mohli obrátiť na rumovisko európske priestory, po mohutnom nástupe mimoeurópskych síl na javisko univerzálnej politiky, Európa nemohla pokračovať podelená. V. tom ohni a železe, v tých horiacich ľudských telách, ktoré sa zvíjali pod pádom zápalných výbušnín za druhej svetovej vojny po mestách stredovekej kultúry, v tom exode miliónov utečencov, v tej zverskosťou naplnenej vojnovéj skutočnosti, v tých tisíciach plagiach koncentračných lágrov, v tých pomstou vedených procesoch proti porazeným, v celej tej zvrátenosti mravnej sa počala rodiť nová Európa.

Pretože nová Európa chce a musí znamenať koniec týchto kolektívnych bolestí európskych národov, nemožno si predstaviť, žeby mladé pokolenia, ktoré zajtra budú viesť osudy Európy, chceli znova prežívať roky zvrhlosti, ktoré museli prežívať ich otcovia. Nemožno si predstaviť, žeby mladé pokolenia chceli znova vidieť apokalyptický požiar a prizerať sa na to, ako dotlieva v zrúcaninách posledný dokument európskej dávnovekosti, ako sa v popol obracia grécka Akropolis, ktorá veky prežila, a ako trávou zarastá miesto, kde kedysi stála kolínska katedrála. Nemožno si predstaviť, aby mladé európske pokolenia chceli sa bezmocne prizerať zajtra na to, ako námestia hlavných miest, kde každý dom, každý pomník hovoria kultúrnym jazykom od tisícročí, znova sa stali smetiskom, kde čaty zvrhlých barbarov strhávajú pel nevinosti z líc európskych diev a kde orgia primitívov páchnu alkoholom, konským a zhnitou slamou.

Európske pokolenia, ktoré dnes dozrievajú a už dozreli, ktoré zajtra budú mať v rukách svojich možnosť dať Európe nový obsah, platný pre všetky európske národy,

nemôžu riskovať, aby kvet európskej mládeže periodicky šiel krvácať na vojnové polia, aby hynul bez vydania svojich plodov, aby umieral za záujmy, ktoré nič nemajú spoločného s Európou, so spravodlivosťou, pokojom a blahobytom. Európske pokolenia, medzi ktorými niet priehrad, ktoré dnes sa spájajú pri spoločných ilúziách a pri spoločných podujatiach, nemôžu sa chcieť zajtra vzájomne vraždiť, aby takto znova otvárali rany na spoločnom tele Európy a aby prispeli vlastným svojím oslabovaním sa k tomu, aby Európa, ako celok, vykrvácala.

Nie je mysliteľné, nie je prípustné, aby zajtra francúzska mládež stretala sa so zbraňou v ruke s mládežou nemeckou. Nie je možné, aby mládež talianska a mládež rakúska stali proti sebe s nasadenými bodakmi. Nie je únosné, aby mladé pokolenia európske šli sa biť zajtra o alebo oň pohraničnú dedinu, o ten alebo onen hraničný kameň.

Európa je dnes rozťatá na dve časti. Ten berlínsky múr je viac ako symbol. Tie pásma smrti posiate výbušnami a strážené policajnými psami sú viac, ako príznak. Tie dostrielané telá mladých, mužov a dievčat, ktoré hraničné rieky vyhadzujú na povrch, sú viac, ako grécke tragédie. Toto všetko nie je plod ducha európskej mládeže. To je legitímny plod démona, ktorý zúri proti Európe a ktorý by chcel obrátiť kultúrne a kresťanské priestory Európy na peleš lovtrovskú. A ten démon protieurópsky chcel sa a chce sa zmocňovať ducha a srdca európskej mládeže, ktorá isteže rovnako cíti a rovnako myslí tam za hranicami berlínskeho múru a za tými pásmami smrti, ako cíti a myslí mladé pokolenie v priestoroch Európy západnej.

Ponad tú hrvacajúcu ranu roztrhnutého európskeho tela si podávajú ruky mladé pokolenia tej istej Európy. Tej, ktorá sa zvýrazňovala na budapeštiaských uliciach, i tej, ktorá išla proti tankom v Poznani. Tej, ktorá sa učí na belehradskej univerzite, i tej, ktorá naplňuje učebne starej Sorbony. Tej, ktorá v intimite svojich izieb číta európskych klasikov v Bukarešti, i tej, ktorá v aulách stredovekej Salamanky sa zamýšľa nad trvale platnými zásadami medzinárodného práva učeného Francisco de Vitoria. Zlý démon, ktorý by chcel mať Európu podelenú, ktorý vytrvale seje po širokých priestranstvách európskych obsah starých hriechov nenávisť, nie je schopný udusiť v pokoleniach rodiacej sa jednotnej Európy vôľu po veľkej a dejinnej úlohe, po obnovení Európy ako celku.

Misionár Slovákov v Austrálii, Dp. Tibor Strnisko SDB, sa mohol cez austrálsku zimu ochladiť na čerstvom snehu, a to neďaleko slovenského kostolíka na Caveat.

KEDY UŽ ZAČNETE BUDOVAŤ?

Ludia, ktorí s láskou sledujú prácu pre Ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme, sa čím ďalej tým častejšie pýtajú v rozhovoroch aj v listoch, kedy začneme budovať. Aká je teda odpoveď?

Po cirkevnom i štátnom schválení Ústavu započali sme pracovať celkom konkrétne na plánoch, podľa ktorých sa má Ústav postaviť. Všeobecný náčrt plánov sme, pravda, mali vyhotovený už v lete minulého roku. Už vtedy sme totiž s architektom chceli položiť v náčrtoch na papier, čo všetko má Ústav obsahovať vo svojej stavbe. Po schválení Ústavu civilnou vrchnosťou dali sme sa do kontaktu so stavebnou komisiou mesta Ríma, ktorej prislúcha schvaľovať každý nový stavebný projekt. Vypočuli sme poznámky odborníkov ku nášmu prvopočiatočnému plánu, porobili sme potrebné zmeny v návrhoch a predostreli sme

plán na schválenie stavebnému oddeleniu mestského úradu Ríma.

Stalo sa však to, že počiatkom tohto roku talianske ministerstvo verejných prác poslalo stavebnému oddeleniu mestského úradu Ríma nové pripomienky ku regulačnému plánu mesta. Zodpovední úradníci odložili schvaľovanie nových plánov, kým si nepreštudovali nové pripomienky pre regulačný plán. Keď píšeme tieto riadky, práca sa znovu pohla ďalej. Niektoré sekcie stavebného úradu už plán nášho Ústavu preskúmali a schválili. Treba nám ďalej trpezlivo chodiť za vecou na úrady a usilovať sa o jej vybavenie.

Takto sa teda veci majú s plánom pre Ústav. Počítame však, že ide len o otázku krátkeho času, ktorý je potrebný na to, aby sa vybavilo schválenie plánu a iné úradné povolenia, nevyhnutné pre stavbu.

Čakáme, že počiatkom apríla príde do Ríma Jeho Excelencia Ndp. biskup Grutka, protektor zbierky na Ústav v Amerike, spolu s Msgr. Mlynarovičom, predsedom Sdruženia Slovenských Katolíkov, ktoré sa od počiatku zaujalo Ústavu a vzalo si na starosť šírenie záujmu o toto dielo medzi našimi americko-slovenskými bratmi. Tešíme sa na ich návštevu, počas ktorej bude sa iste môcť veľa urobiť pre ďalší postup v budovaní Ústavu.

Naším predsavzatím je urobiť všetko, aby budúceho roku, keď budeme oslavovať 1100-ročné jubileum príchodu sv. Cyrila a Metoda ku našim otcom, pomník slovenskej vďačnosti týmto našim apoštolom bol v stredu kresťanstva, v Ríme, dokončený a posvätený.

Sme vďační všetkým za veľký záujem a Ústav sv. Cyrila a Metoda i za ich obetavosť pre toto dielo. Prosíme však o ďalšie dary, aby sme mohli Ústav dôstojne vybudovať a zabezpečiť jeho udržiavanie.

Msgr. Š. Náhalka

SLOVENSKÉ FARNOSTI BEZ KŇAZOV

ZACHRÁŇME

ZACHRÁŇME
CIRKEV
NA
SLOVENSKU

OBETUJME NA
KŇAZSKÝ
DORAST

PODPORME
SLOVENSKÝ
ÚSTAV V RÍME

DARY POŠLITE NA ADRESU:
INSTITUTE OF ST. CYRIL & METHODIUS
C/O MOST. REV. ANDREW G. GRUTKA, D. D.
BOX 474 GARY, INDIANA

BUĎME POVDĎAČNÍ

Fotokópia plakátu, ktorým sa v USA propaguje zbierka na Ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Plakát navrhol Dr. J. Cincik.

Najnovšie používajú komunisti novú taktiku, ktorá len potvrdzuje zprávy, podľa ktorých do konca päťročnice (1965) má ostať v jednom okrese alebo väčšom meste iba jeden kňaz.

Podľa najnovšej praxe, keď niektorý farár zomrie alebo odíde na odpočinok, biskup alebo kapitulný vikár môže poslať iného kňaza na uprázdnené miesto iba vtedy, ak ho o to Miestny národný výbor požiada. Predsedom ako aj tajomníkom výboru sú však vždy iba spoľahliví komunisti, ktorým komunistická strana dala úpravy, že nesmú žiadať o kňaza, alebo prinajmenšom musia veriaci presviedčať, aby od žiadosti upustili. Aj takí predsedovia, ktorí sú ešte veriaci, boja sa žiadať o kňaza, aby si to v strane nepokazili.

Ludia sa samozrejme tak ľahko nevzdávajú. Žiadajú si kňaza, urgujú u miestnych funkcionárov, keď kňaz neprichádza. Títo však najčastejšie odmietnu požiadať biskupský úrad o kňaza s poukazom, že vraj načo im je farár v socialistickom zriadení. Že vraj v kultúrnej revolúcii, ktorá prebieha po celom kraji, netreba kňazov. Pritom Výbor sľubuje občanom krásny kultúrny dom, ktorý bude plnou náhradou za kostol pre nich i pre ich deti.

Národné výbory sľubujú vybudovať také kultúrne domy, v ktorých sa budú ľudia dobre cítiť. Keď vraj «farári» vedeli vytvoriť z kostola útulné prostredie s kvetmi a temiánom, nuž aj v kultúrnom dome musia byť všetky vymoženosti.

Na Slovensku máme dnes farnosti, tradične katolícke, kde po smrti kňaza alebo po jeho odchode na odpočinok nieto viac duchovného!

Odkaz zo Slovenska:

Dôstojne oslávte cyrilometodské jubileum!

Uverejňujeme odkaz zo Slovenska, ktorý priniesol *Slovák v Amerike* (31. januára 1962) o tom, ako sa naši bratia pozerajú na budovanie Ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme a na oslavy 1100-ročného jubilea príchodu sv. Cyrila a Metoda ku našim otcom. Nech nás starostlivosť našich trpiacich bratov povzbudí, aby sme svorne a jednotne čím viac vykonali pre Ústav i pre historické cyrilometodské jubileum.

«Potešili sme sa nesmierne vašej akcii za postavenie seminára sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Je to mimoriadne krásna myšlienka. Nech Boh žehná prácu osvp. biskupa Andreja Grutku a všetkých amerických Slovákov, ktorí sa zaviazali prispieť na toto pamätné dielo. Bola to jedna z najpovzbudivejších správ, ktoré sme počuli z vatikánskeho, rímskeho a madridského rozhlasu. Nakolko môžeme, sledujeme zprávy, ako sa pokračuje v tejto akcii. Prosíme Vás, dôstojne oslávte cyrilometodejské jubileum. Viete, že by sme najradšej všetku farchu vzali na seba my. Urobili by sme to s radosťou. Šli by sme do Večného Mesta, šli by sme i medzi Vás; vydali by sme niekoľko kníh; celé Slovensko by jasalo v pamätnom roku 1963. Postavili by sme niekoľko chrámov a hlavne baziliku, ktorá sa plánovala k účte sv. apoštolov v časoch Slovenskej Republiky, len aby sme vydali svedectvo svojej

katolíckej a kresťanskej hrdosti a aby sme sa osvedčili, že sme i naďalej verní Rímu.

Zostávame verní sv. Otcovi, ako mu boli verní sv. Cyril a Metod. Verní sú mu naši arcipastieri, kňazi a veriaci. Prenasledovanie ešte viac utužilo v nás hrdosť, že najkrajšie je pre človeka byť v mystickom spojení s Kristom a pracovať za blaho a rozkvet Cirkvi svätej.

Veríme, že všetko, čo je vo Vašich silách, vykonáte Vy, bratia a sestry v Amerike. Prosíme Vás o to. Prosíme Vás nie prvý raz, ale radi by sme boli, keby sme už prosili posledný raz. V duchu cyrilometodejských tradícií združte sa okolo pána biskupa Grutku, pána opáta Kojiša, okolo Sdruženia Slovenských Katolíkov a spolu so Slovenskou ligou v Amerike bráňte a reprezentujte i nás. My sa modlíme, aby sv. vierozvestcovia vyprosili Vám na všetky podujatia hojnosť Božích milostí.»

Nový život nás naplňuje radosťou, keď na jar rozkvitnú kvety. Ešte viac radosti znamená nový život duší, ktorý pre nás zabezpečil Kristus Pán svojím zmŕtvychvstaním.

Všetkým čitateľom a priaznivcom »Hlasov z Ríma« želáme radostnú a požehnanú Veľkú noc!

Redakcia a administrácia

PREČO BOLI A SÚ PRENASLEDOVANÍ KREŠŤANIA

Prednášky XXV. cyklu Rozhlasovej univerzity: *Náboženstvo v živote jednotlivca a spoločnosti*, ktoré vysielal česko-slovenský rozhlas od septembra 1959 do januára 1960, vyšli r. 1961 knižne. Pracoval na nich 25 členný kolektív autorov. V knižnom spracovaní boli doplnené listami a otázkami poslucháčov na besedách, na ktorých boli tieto prednášky diskutované.

Už skutočnosť, že vyše dvadsať vysokoškolských pracovníkov bolo zapriahnutých do tejto akcie, jasne poukazuje na to, akú dôležitosť pripisuje režim protináboženskému boju. Preberá sa tu *Vznik nábožen-*

stva, kresťanstva; Náboženstvo a veda; Náboženstvo a morálka; Smysel ľudského života atď. Celá história je, pravda, stočená na marxistické kopyto. Marxistická sofistika zachádza pritom až do neuveriteľných absurdností. Poslucháči, ktorí sa povinne musia zúčastniť na takýchto besedách, ako to jeden z nich povedal, cítia síce, že rečenie týchto »profesorov« nezodpovedá pravde, ale žiaľ, nemajú možnosť si overiť skutočnosť.

Zdenek Lahulek Faltys s Milanom Zubekom na pr. spracovali tému: *Kresťanstvo sa stáva svetskou mo-*

cou. Citujeme z nej jednu stať, aby si naši čitatelia mohli urobiť obraz o tom, čo naši doma majú «stráviť». Stať je nadpísaná: *Kresťania neboli prenasledovaní pre svoju vieru*.

« Pretože sa na schôdkach kresťanov sprvoti zhromažďovali predovšetkým chudobní a otroci, ale najmä preto, že kresťania odmietali uctievať rímskych cisárov ako bohov, začalo sa javiť kresťanstvo v očiach úradov hnutím politicky podozrelým. To, že odmietali obetovať modlám, spôsobovalo tiež, že boli obviňovaní z neverectva a schôdzky, konané v noci, viedli k neopodstatneným povestiam o mravnom rozvrate medzi kresťanmi. I keď duch ranného kresťanstva bol už vtedy zatlačený do pozadia, určité skupiny veriacich sa k jeho myšlienkam rovnosti stále vracajú. Preto v očiach vládnucich je kresťanstvo podvratnou organizáciou ...

Ono známe prenasledovanie kresťanov, ktoré Cirkev v záujme opisovania svojich vlastných zásluh a svojho mučeníctva zveličovala, začalo za vlády cisára Trajana, kedy nariadením cisárovým malo sa zakročiť proti všetkým tajným spoločnostiam, teda nielen proti kresťanom. Iba pre toto tajné stretávanie sa boli kresťania na niektorých miestach ríše prenasledovaní ... Vidíme teda, že kresťanstvo bolo vlastne prenasledované nie preto, že by bolo nejakým novým náboženstvom, ale predovšetkým preto, že Rím ho zaraďoval medzi tajné organizácie, ktoré nie sú spokojné so štátnym zriadením a mohli by ohroziť štát.

Komunistickí autori ďalej píšú: Prenasledovanie — až desať miliónov mučeníkov — ako píšú niektorí teológovia, je ovšem prehnané a vymyslené. Právě tak i známe nerónovské prenasledovanie je zveličené, aby vynikla morálna minulosť Cirkvi.

Ku skutočnému, štátom organizovanému prenasledovaniu prišlo až v polovici 3. storočia za cisára Décia. Tento cisár chcel posilniť svoju upadajúcu ríšu podporou starého štátneho náboženstva, a preto bol všetkým prokonzulom daný príkaz, aby vyzvali kresťanov, aby sa zriekli svojho náboženstva. Mnohí sa podrobili ale mnohí odmietli verejne modlám obetovať a preto boli popravení ... O prenasledovaní v pravom slova zmysle môžeme hovoriť len za cisára Diokleciana. Pôvodne sa Dioklecian o náboženstvo svojich poddaných veľmi nestaral. Ale roku 298 vydal nariadenie, že všetci vojaci rímskej armády musia bohom priniesť obeť. No stalo sa čosi neočakávané: veľké množstvo vojakov odišlo z armády. To bol zjav politicky veľmi poplašný ... Bohoslužobné zhromaždenia kresťanov boli zakázané, všetky kostoly a bohoslužobné knihy mali byť spálené, všetok cirkevný majetok zhabaný. Kto sa nechcel zrieknuť kresťanstva, bol zbavený všetkých občianskych práv a hodností. Otroci — kresťania nesmeli byť prepustení na slobodu, ak sa nezriekli kresťanstva ...

Všetci kresťania a kresťanské obce sa jednotne postavili proti prenasledovaniu. Ak niektorý člen obce bol uväznený, postavila sa za neho celá obec. Pohan-ský autor Lukianos uvádza takýto prípad: ' Keď bol Proteus uväznený, snažili sa ho kresťania všetkým spôsobom vyslobodiť. A keď sa ukázalo, že je to nemožné, prichádzali všetci ochotne za ním. Od božieho rána bolo vidieť pri väznici starcov, vdovy a deti-siroty. Kresťanskí predstavení, ktorí podplatili

strážu, trávili s Proteom vo väzení aj noci. Neskôr mu začali prinášať obedy z rozmanitých druhov jedál a usporiadať posvätné besedy. '

Napriek tomuto prenasledovaniu sa však kresťanstvo šírilo do iných zemí. A tak už v 3. storočí sa stala Cirkev významnou politickou a ideologickou silou ... Cirkevní apologeti však presvedčujú vláduce triedy o absurdnosti takého prenasledovania. Dokazujú, že kresťanstvo stojí úplne na pozíciach otrokárskeho poriadku a že rozhodne nechce odstrániť triednu spoločnosť. Prenasledovanie za Decia, Valeriána, Diokleciana a Maximiliána nakoniec priviedlo vláduce kruhy k presvedčeniu, že priame útoky a pokusy o likvidáciu kresťanskej ideológie sú bezvýsledné. Prenasledovanie naopak pomáhalo upevňovať kresťanské obce a prispievalo k vzrastu práv biskupov ».

Potom autori opisujú situáciu za Konštantína Veľkého a prichádzajú k tomuto záveru:

« Ani prenasledovanie, ani uznanie kresťanstva teda nemalo nič spoločného s jeho učením, ktoré hlásalo lásku vykorisťovaným, smierlivosť, pokoru, zdôrazňujúce rovnosť ľudí iba pred Bohom. Kresťanstvo bolo prenasledované preto, že ohrozovalo podľa predstáv vládcov štát; bolo uznané preto, že poskytlo cisárovi pomoc vo svetskom boji o moc » (str. 122-4).

Akou akrobatikou však prišli k tomuto záveru z toho, čo o prenasledovaní kresťanov napísali, ako prišli k titulu, pod ktorým článok napísali, ostáva nepochopiteľným.

Jedno však je pochopiteľné a jasné: komunisti ani v súčasnej dobe nikdy nepripustili, že veriaci sú prenasledovaní pre svoju vieru, pre vernosť k Bohu. Kláštory boli zrušené a rehoľníci odvedení len preto, že uchovávali americké zbrane a pripravovali ozbrojenú revolúciu, aby zvrhli štátnu moc. Rehoľné sestry boli vyhnané z nemocníc len preto, že sa stali špiónkami Vatikánu. Nikto nikdy nebol za súčasného režimu prenasledovaný pre vieru ...

Ako « Hlasy z Ríma » už oznámili, boli na Slovensku minulého roku pozatvárané celé desiatky kňazov: Verbistov, kapucínov, tešiteľov ... V tajných procesoch, v ktorých boli odsúdení na dlhé roky väzenia, dávalo sa im za vinu, že navádzali mladíkov, aby sa stali kňazmi, že sa tajne stretali a spoločovali, že tajne vyučovali náboženstvo ... Za túto « trestnú » činnosť skončili v podobných domoch ako je *Ústav nápravných zariadení MV vo Valdicích* pri Jičine pod Krkonošami. To všetko prirodzene — podľa komunistov — nemá nič spoločného s vierou. To je ilegálna, podvratná činnosť. Nikto z nich predsa nebol odsúdený za vieru!

Nuž, aby to dnes veriaci na Slovensku ľahšie pochopili — aj tí menej chápací — treba ukázať, že aj prví kresťania boli iba z podobných dôvodov súdení a odsúdení. « Sami si boli vinní, keď sa nechceli prispôbiť! »

Veľmi zaujímavá zhoda okolností.

Pri tejto zaujímavej zhode niet pochyby o tom, kto vyjde ako víťaz a kto prejde do dejín ako Decius, Dioklecian a Nero.

NDP. BISKUP ČÁRSKY ZOMREL

Zo Slovenska prichádza veľmi smutná zpráva, že dňa 11. marca zomrel ndp. biskup Jozef Čársky, apoštolský administrátor košickej diecézy. Zpráva je tým bolestnejšia, lebo dá sa čakať, že terajší režim nedovolí menovanie jeho nástupcu, ale bude nástožiť na tom, aby bol zvolený iba «kapitulný vikár», ako sa to už stalo praxou tak u nás, ako aj v iných zemiach za železnou oponou. Cirkev má takto pomaly ostať bez biskupov v očakávaní, kým vymrú aj kňazi a kým nová generácia nebude vychovaná úplne v bezbožníckom duchu. Potom bude, podľa plánov nepriateľov viery, zbytočným náboženstvo, aj Cirkev, aj biskupi a kňazi. Za takých okolností smrť každého z našich biskupov je veľkou ranou pre celý náš národ.

Ndp. biskup Jozef Čársky sa narodil 9. mája 1886 v Gbeloch. Ako nadaný seminarista bol poslaný do viedenského Pázmanea, ale ztade bol vyhodnený pre svoje slovenské zmýšľanie. Ujal sa ho však košický biskup a prijal ho do vlastnej diecézy. Ba poslal ho na štúdiá do Innsbrucku, na známu jezuitskú univerzitu. Dňa 26. júna 1909 bol mladý študent vysvätený za kňaza. Pôsobil horlivo ako kaplán v Monoku a v Košiciach. Roku 1915 stal sa farárom v Širokom. Roku 1923 bol menovaný profesorom bohoslovía v seminári v Košiciach. Biskup Fischer-Colbrie, jediný čo zo-

trval na svojom pôsobisku po prevrate r. 1918, veľmi obľúbený a svätého života, si horlivého kňaza Čárskeho vysoko cenil. Ako profesor v seminári, ale aj ako misionár, ktorý kázaval po mnohých farách, stal sa tento kňaz známym a váženým po mnohých kútoch diecézy. Slovenské kňazstvo na Východe našlo v ňom veľkú oporu. Preto nie div, že Svätá Stolica vybrala práve jeho za kandidáta na biskupstvo. 14. júna 1925 bol vysvätený za titulárneho biskupa thagorského a menovaný za apoštolského administrátora do Rožňavy. Ale po smrti biskupa Fischera bol preložený už 12. novembra 1925 do Košíc. Odvtedy spravoval rozľahlú diecézu múdrosťou a opatrnosťou napriek všetkým ťažkostiam, za celých vyše 36 rokov. Cez vojnu musel nechať pre politické príčiny svoje Košice a utiahnuť sa do Prešova. Po vojne zas prišli terajšie pomery, ktoré mu priniesli nové a ešte ťažšie kríže. Zobrali mu seminár, zavreli kláštory, odviezli rehoľníkov a sestričky. On však ostal na bojisku, napriek starobe a mnohým chorobám. Nedočkal sa jasnejších dní pre Cirkev a pre svoje ovečky, medzi ktorými bol nadmieru obľúbený. Nech ho prijme večný Pastier do svojho pokoja!

A nech sa dá nám dožiť skorého konca prenasledovania Cirkvi na Slovensku!

Jeho Excelencia Jozef Čársky, košický biskup, na jednej z nedávnych fotografií.

V Ríme slúžil za zosnulého Requiem v Nepomucenu Msgr. Tomko a u našich malých seminaristov Msgr. Náhalka.

ZA VDP. FRANTIŠKOM JANKOVIČOM

Už dávno mi nebolo tak do plaču, ako keď sa mi nedávno dostal do rúk obrázok zo smutným oznamom, že vdp. FRANTIŠEK JANKOVIČ, bývalý dekan-farár v Banskej Štiavnici, dokončil svoju pozemskú púť v rodnom Cíferi vo veku 68 rokov. Podobne som sa cítil iba vtedy, keď mi prvý list do Ameriky oznamoval, že mi zomrel otec. Vdp. František Jankovič bol mi akoby druhým otcom. Dobrým, láskavým a ľudsky vrelým duchovným otcom nelen nám kaplánom a veriacim, ale všetkým obyvateľom B. Štiavnice a okolia.

Keď som tam prišiel v jeseni 1943 ako nový kaplán, privítal ma milo ako otec svojho syna, ako kohosi známeho od dávna. Od prvého stretnutia s ním človek cítil sa tam ako doma. Azda najkrajšie to vyjadroval sám p. dekan, keď sme sa radili o farských záležitostiach, že nás oslovoval otcovsky: «Tak čo myslíte, chlapci?» Skúsený v duchovnej správe a ostrieľaný životom nikdy neváhal sa opýtať

a pozorne vypočuť mienku i včera vysväteného kaplána. Toto len dokazovalo jeho opravdivú poníženosť a úprimnú lásku k blížnemu, ktoré ho robili veľkým, príťažlivým a milovaniahodným. Patril nám všetkým. Preto sme ho ani ináč nevolali len: «Náš pán dekan!»

Hoc pastoračnej práce bývalo v meste dosť, predsa bolo to radostné spolupracovať s ním vo vinici Pánovej. Spolupracovať! Lebo vdp. dekan, aj keď bol starostom mesta a začas poslancom HSLS, vždycky usiloval čo najlepšie splniť povinnosti svojho duchovného pastierskeho úradu. Farské dvere boli otvorené pre každého kedykoľvek. Pre svojich farníkov mal vždy čas. Obdivuhodné bolo, ako pokojne a trpezlivo vedel vypočuť aj takých, ktorí žiadali nemožnosti. Taký bol náš pán dekan — dobrák od kosti.

Takto sa správal i voči ostrým politickým kritikom z vlastných radov, ktorým sa nepozdával jeho mierny a pokojamilovný postup v národno-politickom účinkovaní. Tak

isto mierne postupoval voči politickým odporcom a nepriateľom, akými boli zaťatí štiavnickí komunisti. Tak mu kázalo jeho jemné kňazské svedomie a vlastenecky zaniietené slovenské srdce.

Vdp. dekan Jankovič patrila od mladosti medzi uvedomených slovenských vlastencov. Pochádzal z bohabojnej roľníckej rodiny z Cífera pri Trnave. Jeho láska k Cirkvi a národu zapustila pevné a hlboké korene už v rodičovskom dome, ktoré sa neskôr ujali aj na vrchovitej kamenistej štiavnickej pôde a priniesli mnohonásobnú úrodu na náboženskom a národno-slovenskom poli. Len čo prišiel za kaplána do B. Štiavnice pred koncom I. svetovej vojny, už sa aj hralo slovenské divadlo. Prirodzene to sa nepáčilo istým úradným kruhom, ale tým viac si ho zamiloval slovenský banícky ľud. Preto niet divu, že po vojne stal sa duchovným otcom a vodcom B. Štiavnice, ktorá sa stala jeho novým domovom.

Takmer 30 rokov stvárňoval život B. Štiavnice a okolia všestranným horlivým pôsobením. Dejiny mesta z tohto obdobia sú nerozlučne spojené s jeho veľkou osobnosťou. Toto nemôžu prekaziti, hoci akokoľvek by chceli, ani bezcitní štiavnickí komunisti. Mohli zničiť a aj surovo zničili jeho životné sily. Hneď v roku 1945 pozbavili ho slobody a takmer dva roky vládli po rôznych žalároch ako nejakého zločinc. Za všetkú lásku, dobrotu a miernosť červení ukrutníci odplatili sa mu ohavným « Národným súdom », ktorý mu « milostive » nameral « len » 12 rokov. Tento zlo-

činný rozsudok úplne podľal životné korene nášho p. dekana. Od vtedy jeho život bol jedinou krížovou cestou, až kým neodišiel do večnosti 14. febr. t. r. z náručia ešte žijúcej zostarlej matky. Nový mučeník Cirkvi a národa. Boh mu buď milostivý! Nech odpočíva v pokoji v rodnej zemi!

Rev. J. Bábik

* * *

VDP. LUDOVIT ŠTEFAN, dekan-farár v Lipniku, okres Rožňava, zomrel 31. dec. 1961 vo veku 70 rokov.

VDP. FRANTIŠEK RÉVÉSZ, dekan-farár v Žihárce pri Šale, zomrel 63 ročný 31. decembra 1961. Večné svetlo nech im svieti!

VDP. JÁN MAĐAR, dekan-farár na penzii, zomrel 10. januára 1962 vo veku 84 rokov v Sečovciach. Naposledy pôsobil v Zábradnom.

DP. ŠTEFAN HERMAN, farár, ktorý žil na penzii v charitnom domove v Piešťanoch, zomrel 22. decembra 1961 v 52. roku svojho života.

PANI SIDONIA BAČÍKOVÁ zomrela v Ríme po dlhšej chorobe 17. februára 1962. Pochovaná bola 19. II. na rímskom cintoríne Campo Verano.

K R I V É P O H L' A D Y

MACOCHA A TRSTENICA. Pod takýmto názvom vyšiel v Kultúrnom živote (16. sept. 1961), orgáne slovenských spisovateľov, komentár k najnovšej encyklike Mater et Magistra. Článok bol uverejnený na druhej strane časopisu, vysádzaný tučným písmom, aby sa podčiarkla jeho dôležitosť. Je ilustrovaný karikatúrou kňaza so sopnutými rukami a vedľa neho je raketa US Army.

Článok je podpísaný iba iniciálkami L. H., hoci ináč všetky články v Kultúrnom živote bývajú podpísané. To asi preto, aby nebil do očí neslovenský autor v takej delikátnej veci. Z celého článku totiž vyplýva, že nebol písaný doma, iba záver. Od prvého riadku do posledného priam srší z neho odpor proti všetkému, čo z Ríma vychádza. Takmer každé druhé slovo je v úvodzovkách, aby sa ešte viac podčiarkol výsmešný tón, ktorým je písaný. Čitatelia sa z článku vôbec nemôžu dozvedieť, čo encyklika obsahuje, lebo pisateľ sa obmedzuje iba na pozbieranie komentárov z rozličných západných komunistických časopisov. Keď cituje inú tlač, vytrhne pár viet zo súvisu a primeraným spôsobom ich komentuje.

Citujeme iba pár riadkov, aby sme ukázali ducha, v akom je písaný: « Mater et Magistra má aj kapitolu, ktorú by sme mohli nadpísať cirkev. Pozoruhodné na nej je to, že zatiaľ čo tón ostatných kapitol je mierny, bez soptenia a peny v ústach, v tejto poslednej kapitole otázka disciplíny, propagandy a organizácie má tón veľmi prísny ... » V závere článok hovorí: « Encyklika Mater et Magistra môže nášho čitateľa zaujímať len ako dokument (ale kde si ju môže čitateľ prečítať, to už autor nehovorí), ako ilustrácie vážnych, ale márných pokusov hamovať napredovanie ľudstva. V tejto súvislosti môže ho zaujímať jedna skutočnosť: v čase vyhlásenia encykliky Rerum Novarum a Qua-

dragesimo anno príslovečne biedne Slovensko malo u « svätého ota » dobrý chýr: bolo na prvom mieste na svete v odvádzaní svätopeterských halierov. Tieto dve skutočnosti, táto chudoba a obetavosť, mali svoju vnútornú súvislosť. Tak isto, ako má súvislosť aj to, že Slovensko už zabudlo na svoju mizériu i na odvádzanie svätopeterských halierov. A má svoju logiku i to, že medzi spomínanými « pracujúcimi celého sveta », pred chrámom svätého Petra 15. mája 1961 pri pápežskom výklade encykliky Mater et Magistra zo Slovenska nebolo nikoho ».

STAROSTLIVOSŤ O DETI sa stáva problémom, ako vidno z hlásenia bratislavského rozhlasu: « Koľké staré matky, miesto toho aby si oddýchlí, musia vychovať malé deti, lebo niet iného, kto by dieťa opatrili. » Matky detí totiž musia robiť vo výrobe, sú « oslobodené » od starosti o deti, deti zas « oslobodené » od materinskej lásky.

PRÍLIŠNÁ SLOBODA KRITIKY V ČSSR! Stažuje si na ňu v Kultúrnom živote (27. I. 1962) Ladislav Mňačko. Odpovedá na kritiku Chomu, ktorú tento urobil o Mináčovej trilógii (Dlhý čas čakania, Živí a mŕtvi, Zvony zvonja na deň): « To je dnes u nás jedna zo základných mravných otázok literatúry. Napadni, kritizuj ... beztrešne. Napádať, osočovať môžeš bez rizika, aj keď sa ukáže že tvoje sudy boli celkom vymyslené, nestane sa tu nič ». Slovom Mňačkovi sa zdá, že kritici majú prílišnú slobodu ... Ale nezdá sa, že Mňačko hádam tu myslí na luhaniny, ktoré sa tam denne kydať na Cirkev a na náboženstvo ... Kritizuje sa iba ako spisovateľ zachycuje skutočnosť socialistickej spoločnosti, ako zvládol mravnosť Februára (t. j. komunistického puču v roku 1948) ... Len potiaľ siaha ona sloboda dnešnej kritiky.

ŽIVOT CIRKVI

VATIKAN — Na sviatok svätého Jozefa, 19. marca, v tajnom konzistóriu vymenoval Svätý otec Ján XXIII. 9 nových kardinálov; tú to: J. da Costa Nunes, J. Panico, Efrem Forni, Ján Landazuri Ricketts, Gabriel Acacius Cousa, R. S. Enriquez, Lev J. Suenens, H. Antoniutti, Michal Browne, Joachim Anzel, M. Albareda. Ich hodnosti a národnosť sme uviedli v minulom čísle.

Vo verejnom konzistóriu 22. marca v bazilike sv. Petra udelil Svätý otec novým kardinálom odznaky kardinálskej hodnosti.

● Svätý Otec Ján XXIII. aj tohto roku sa zúčastňuje na pôstnych štáciových pobožnostiach, ktoré sa konajú v rímskych kostoloch. Na Popelcovú stredu popoludní zúčastnil sa na štáciovej procesii z kostola svätého Alexeja do baziliky svätej Sabíny na Aventine. V prvú nedeľu pôstnu najprv navštívil rímsku baziliku svätého Marka na Benátskom námestí, odkiaľ odišiel s procesiou do jezuitského kostola Najsvätejšieho Mena Ješúsovoho, v ktorom sa konali zvyčajné pôstne pobožnosti. V 3. pôstnu nedeľu bol v kostole sv. Terézie.

● Posvätná kongregácia seminárov a univerzít pripravila pre ročnicu *Činnosť Svätej stolice v roku 1961* štatistický prehľad náboženskej situácie v 39 krajinách sveta. Zo štatistiky vysvitá, že v posledných dvoch rokoch počet katolíkov vzrástol o 9,592,365, ďalej pribudlo 14 nových diecéz, 2,349 nových farností, 378 diecézných a 1468 rehoľných kňazov. V spomenutých 39 krajinách sveta je 1,398 seminárov: 504 veľkých a 894 malých s celkovým počtom 154,835 seminaristov. V posledných troch rokoch počet seminaristov vzrástol nasledujúcim spôsobom: r. 1959 o 2,958, r. 1960 o 6,124 a r. 1961 o 6,134.

TALIANSKO — V polovici februára sa zišli v Ríme členovia trvalého výboru laického apoštolátu, ktorí pod predsedníctvom profesora Golziu pripravili program pre tretí svetový kongres laického apoštolátu. Ústrednou témou kongresu bude *Jednota kresťanov v rámci všeobecného cirkevného snemu*. Výbor schválil aj návrh na zriadenie osobitnej komisie teológov.

FRANCÚZSKO — Francúzski katolíci pracujú v tomto roku na podrobnom pláne rozvoja svojich škôl, ktorý sa týka hlavne novostavieb školských budov. Vo Francúzsku je nateraz 10,200 katolíckych ľudových škôl, 1,400 stredných a vyšších škôl a 2,300 remeselníckych a technických škôl. Katolícke školy vo Francúzsku navštevuje vyše 16 % francúzskej študujúcej mládeže.

● Výbor Francúzskej akadémie na svojej schôdzke, ktorá sa konala v polovici marca, rozhodol, že kardinál Eugén Tisserant, dekan kardinálskeho sboru, bude slávnostne prijatý za člena Francúzskej akadémie 28. júna tohto roku.

RUSKO — Americký korešpondent denníka *New York Times* Harrison Salisbury po svojom návrate z Ruska, kde prežil niekoľko rokov, uverejnil sériu článkov o súčasnej situácii v Rusku. V treťom článku tejto série americký novinár tvrdí, že mnohí vynikajúci ruskí vedci, s ktorými sa poznal, sú zástancami duchovného, nie materialistického svetonázoru a veria v jestvovanie duchovnej moci, ktorá prevyšuje hmotný svet a rozumové schopnosti človeka. Ide predovšetkým o vedeckých odborníkov vo fyzike, matematike a v astronómii. Nie ruskí vedeckí pracovníci, ale iba aeistická propaganda komunistického režimu zneužíva úspechy vedy pre rozširovanie materialistického svetonázoru pod rúskom vedy.

SPOJENÉ ŠTATY — Predseda tlačového oddelenia všeanrodnej katolíckej organizácie NCWC biskup Albert Zuroves z Belleville z príležitosti mesiaca katolíckej tlače oznámil, že katolícka tlač dosiahla v Spojených štátoch 27,000,000 nákladu. Za posledný rok vzrast činil 1,600,000 výtlačkov. 42 miliónov amerických katolíkov odoberá 27 miliónov výtlačkov svojej tlače. To znamená, že každý dospelý americký katolík odoberá viac ako jeden katolícky časopis.

SPANIELSKO — Sevilský arcibiskup kardinál Bueno y Monreal vo svojom pôstnom pastierskom liste odsudzuje « egoistický kapitalizmus, celkom cudzí požiadavkám Cirkvi », ďalej nízky zárobok, nezamestnanosť, prácu žien a detí. « Cirkev — hovorí medzi iným sevilský kardinál — vždy bránila súkromné vlastníctvo, ale je za jeho rozšírenie: nie je spravodlivé, keď popri veľkých vlastníctvach sú tisíce ľudí, ktorých jediným kapitálom je ich práca, a to často veľmi nestála... Účasť robotníkov na podnikoch je ešte stále zriedkavou výnimkou v krajine ».

ŠVAJCIARSKO — Medzinárodné hnutie katolíkov s vysokoškolským vzdelaním « Pax Romana » oznámilo, že 25. svetový kongres tohto hnutia sa bude konať od 25. do 30. júla v urugujskom meste Montevideo. Ústrednou témou tohto kongresu bude « Spoločenská zodpovednosť univerzít a univerzitných študentov ».

ŠVÉDSKO — Nedávno sa obrátil na katolícku vieru Dr. Stig Lindholm, jeden z najvynikajúcejších a najučennejších predstaviteľov švédskej evanjelickej cirkvi. Konverzia Dr. Lindholma vyvolala veľkú ozvenu medzi švédskymi luteránmi, z ktorých mnohí poukázali v dennej tlači na súčasnú krízu protestantizmu vo Švédsku.

UGANDA — Podľa najnovšej štatistiky, vydanej cirkevnou vrchnosťou v Ugande, v tejto krajine jestvuje 14 katolíckych nemocníc, 22 pôrodníc a 18 lekární. Minulého roku v týchto katolíckych zdravotných ústavoch bolo ošetrovaných okolo 45,000 osôb.

OTVORENÝ BOJ PROTI NÁBOŽENSTVU pre-vádzajú komunisti v školách, ako vidno z nasledujúcej recenzie, uverejnenej v *Učiteľských novinách*: « Publikácia Alojza Glogara — *O výchove k vedeckému svetovému názoru v škole* — sa zaoberá stále aktuálnou a palčivou otázkou protináboženského boja. V poslednej dobe je venovaný rad umeleckých diel (novela V. Tendrakova *Zázračná ikona*, sovietske filmy *Ivanna* a *Zázračný obraz*, nový čs. film *Kráľci ve vysoké trávě* atď.) i náuková literatúra tomuto dôležitému problému. Glogarova knižka hovorí k učiteľom a vychovávateľom, vytyčuje ich úkoly i niektoré formy ateistickej výchovy v škole. Svoje uzávery vyvodzuje zo živých príkladov v publikácii uvádzaných a protináboženského boja. Ukazuje — na praktických prípadoch — dobré, účinné metódy. Venuje zvlášť oddiele jednotlivým predmetom: fyzike, astronómii, zemepisu, dejepisu atď. a ich využitie k vedeckému svetovému názoru » (*Učiteľské noviny*, 8.II.1962).

KNIHY sú podľa snáh komunistov šíriteľom bezbožníctva. Vidno to z programu Členskej knižnice českého Státního nakladatelství politickej literatúry a Slovenského vydavateľstva politickej literatúry. Medzi knihami, ktoré si majú členovia r. 1962 kúpiť, sú aj takéto tituly: *Prečo sme sa rozišli s náboženstvom*, *Sto otázok veriacich neveriacim*, *Obchod s pobožnosťou*.

Svojho času sme v «Hlasoch z Ríma» zaznamenali, že medzi našimi bratmi, ktorí sa «rozišli» s náboženstvom, je aj básnik Vojtech Mihálik. Súhlasíme s jeho vývodmi, že človek musí žiť pre veľký ideál, najmä mladý človek, ináč jeho život nič neznamená. Domnievame sa však, že keď človek žije pre ideál, dôstojný človeka, musí ho tento ideál zušľachťovať, uspokojovať, musí mu byť náplňou života.

Nepochybujeme o tom, že Mihálik tento ideál v komunizme nenašiel, lebo ho ani nemohol nájsť. Komunistický ideál nielen že neuspokojil ho osobne, vnútorne. Z jeho vlastných slov je zrejme, že ho nevidí uskutočnený ani okolo seba, u tých, ktorí by mali byť vzormi tohto ideálu.

Mihálik napísal do *Slovenských pohľadov* (č. 1) niekoľko epitafov. Odpovedal mu na ne v *Kultúrnom živote* č. 4. (21-1-1962) Vladimír Reisel. Mihálikovi venoval túto odpoveď:

«Zaprel som anjelov a svoje rodné nebe.
Ešte mám dobiť diabla vodky v sebe».

Sarní komunisti teda potvrdzujú, že Mihálik sa rozišiel s náboženstvom, ale palčivosť krízy nevedel ináč riešiť, ako tým, že ju «zalieval» pálenkou. Musí to byť bolestné, keď mu jeho súdruhovia vyhadzujú na oči jeho minulosť, ktorá sa celkom nezacelila — lebo sa nemohla — a to ešte v takom tóne.

Mihálik Reiselovi v nasledujúcom čísle *Kultúrneho života* odpovedá (3-II-1962). A jeho odpoveď v *Záverečnom Epitafe* dáva ešte jasnejšie nazrieť do básnikovej tragédie:

«Tu pod fialkou v dyme vytrasených líp
spochová čosi smutné, čo sa volá vtip.
Marne sem chodí Reisel, na hrob verša tlčie:
keď nezazvoní lutna, špliecha putňa žlče.
Komu boh nedal humor, dal mu aspoň zlosť.
Na takú Múzu je to viac než dosť».

Pripomíname túto tragédiu nie preto, aby sme ho odsudzovali, ale preto, aby sme na ňu upozornili. Kto pozná hĺbku takej tragédie, bude sa snažiť mu pomôcť.

LISTY MIHALIKOVI

Pod názvom *Mozaika* priniesli *Slovenské pohľady* niekoľko listov básnikovi Vojtechovi Mihálikovi, reagujúcich na jeho ateistickú poému *Vzbúrený Jób*. Vyšla 1960 a Mihálik za ňu dostal cenu Sväzu čsl. spisovateľov. Z 8 listov sú dva odmietavé. Uverejňujeme ich ako dokumenty z boja o náboženstvo.

Drahý pán Mihálik! Ja, akosi vyzvaný k písaniu Vašou novou poémou «ateistickou», ktorá i u Vašich kolegov vyvoláva trpký úsmev, chcem k Vám alebo k Vášmu srdcu, ak ho ešte máte, prehovoriť pár úprimných a otvorených slov. Jako je ťažké človeku, keď v mladosti pokladal spisovateľov za krásnych ľudí ...

Nepíšem s rozhorčením. Veď si toho nezasluhujete. Vy potrebujete svetlo a poľutovanie. Svetlo, aby ste vedeli, že Boh je nie starec sediaci na tróne a ľahostajný. Starca si vymyslela iba fantázia maliarov.

Najväčšou, skoro až cynickou iróniou je, že sa hlásite k Hviezdoslavovi. Čo máte v sebe z Hviezdoslava? Že bojoval proti pánom? Vy tiež síce bojujete, ale už proti mŕtvym, porazeným. To nie je žiadne hrdinstvo, zásluha. Hviezdoslav miloval Boha a snažil sa plniť úlohu pastiera slovenského ľudu, ktorú mu Boh uložil. Keby tu Hviezdoslav žil a stretol sa s Vami, čo by Vám asi povedal? ..

Vy sa chcete hlásiť k nášmu slovenskému ľudu. Kto z ľudí Vás pozná, iste Vám vyháňa a zatvára srdce zďaleka pred Vami. Mám rád náš ľud i komunistov. Ale nie takých

D v o j a k á

ako Vy! Co šliapete cynicky a bez rozmyslu po dobrom pomere Boha s Vami, dávate to, čo je tomu «Vášmu» ľudu najmilšie, viera a dôvera i láska k Bohu! Čo mi to píše ten prosťáček? Nie preto, aby som Vám i toho málo pokoja vzal / a máte vôbec mier v srdci? /, ale aby Vám bratsky ukázal špatnosť Vašej cesty a ukázal tú pravú; tiež vrátil som sa k sväteniu soboty, a i srdcom i rozumom skúmam Písmo sväté a nenachádzam nič, čo by si protirečilo vo veci viery i skutočnosti. Boh sľúbil kajícemu odpustenie, ale nesľúbil hrešiacemu zajtrašok! Sklamaná Váš niekdajší čitateľ a čitateľ. Tomáš K., Karviná.

*Súdrh Mihálik! Viem, po prečítaní tohto listu povieť: načo mi písal toto hocčo! Aby ste mali aj iné príčiny k takémuto vyhláseniu, pripisujem tu moju skomnú mienku o Vás: ste blázon! Vám by bolo treba písať v básnických obrazoch, ale to neviem. Ale aby som svoju mienku o Vás predsa podoprel, objasnil nejakým obrazom, tak hovorím: moja mienka je plnotučným mliekom, nie odstredeným bez smotánky. Ste blázon. Myslím to vážne. A teraz celkom k veci. Prečítal som si Vašu najnovšiu knihu *Vzbúrený Jób*. Vaša knižka chcela riešiť problém utrpenia ... Utrpenie je medzi nami, ktorí žijeme v pohybe. Vyriešili ste si vec v knižke, ale život sa valí, uteká, plynie korytom, ktoré vryli veky, a to koryto je nesmrteľné aj tým utrpením. A preto ja (tiež silák, plný krvi, života, plánov ...) obraciam zrenie (i keď netrpím Jóbovým utrpením) k Bohu, ktorý je schopný dať mi pozitívny program pre túto zem! A pre prípadné utrpenie ma vyzbrojuje oživujúcim pohľadom trpiaceho Krista, ktorý tak jasne hovorí: na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet! On premohol utrpenie a ja ho tiež s Ním premáham. Pre Vás je to ničomná a ponižujúca filozofia. Lenže účinky tejto «filozofie» sú oveľa väčšie ako Váš popevok: niet utrpenia, lebo svetom sa roznáša pach malty a leje sa betón ...*

Teraz by sa slušalo podpísať. Nemôžem to urobiť — vďaka konkrétnym spoločenským zmenám! Len toľko: som technik. Trošku milujem poéziu. Milujem aj maltu — ako technik! Vy ju milujete ako básnik. Vám sa aj malta hodila do kalfas Vašej tvorby. Ale táto Vaša «malta» to je ako hrach na stenu: neprilepi sa, neokrášli život, lebo vôbec neukazuje cestu z utrpenia ... Slovenské pohľady, č 11/61, str. 93-100.

VOJTECH MIHALIK, ktorý dal svoje básnické ume- nie do služieb najsurovejšej bezbožníckej propagandy, stráca milosť svojich inštruktorov, keď svoju zlobu a zlomyseľnosť obrátil už nie proti veriacim, ale na niektoré postavy z ich radov. Pravda 6.II.62 na str. 3. píše: «Satirické verše na rad významných slovenských spisovateľov uverejnil Vojtech Mihálik. Jeho Epitafy chceli trafiť do živého, ale vzbudili odpor, pretože sú poznačené zlomyseľnosťou ...» Nuž ak Mihálik chce mať priazeň, pochvaly a vyznamenania, neostáva mu iné, ako svoju zlomyseľnosť zamerať na kňazov a na veriacich vôbec. Tí sa nemôžu brániť a súdruhovia takú «poéziu» majú mimoriadne radi.

«OBOHATENIE» SLOVENSKEJ LITERATÚRY. Nakladateľstvo *Slovenský Spisovateľ* vydalo preklad vybraných poviedok Jaroslava Haška pod titulom: *Na hodine náboženstva*. I týchto dvadsaťšesť poviedok zo slovenského prostredia má poslúžiť v protináboženskej kampani.

ČO JE KRUH PRIATEĽOV CYRILOMETODSKEJ KNIHY?

Na požiadanie niektorých čitateľov *Hlasov z Ríma* radi by sme dali znovu informáciu o *Kruhu priateľov cyrilometodskej knihy*.

Kruh priateľov cyrilometodskej knihy je dobrovoľné združenie Slovákov, ktorí chcú podporovať vydávanie slovenských kníh, písaných v kresťanskom duchu.

Ako podporujú vydávanie týchto kníh?

Jednoducho tým, že si za zľavnenú cenu kúpia knižky, ktoré vydá *Slovenské vydavateľstvo sv. Cyrila a Metoda*, a podľa možnosti získajú ďalších priateľov našich kníh.

Nežiada nijaké členské, Vydavateľstvo totiž chápe vydávanie kníh ako tlačový apoštolát. Nie je zárobkovým podnikom. No aj tak potrebuje za vydávanie kníh platiť. Ak si však 400 členov kruhu kúpi vydanú knižku, to umožňuje vydavateľstvu vydať novú publikáciu a istý počet z nej rezervovať pre Slovensko.

Ešte potrebujeme získať aspoň 200 ďalších členov do *Kruhu priateľov cyrilometodskej knihy*, aby sme mali zabezpečené vydávanie kníh z príspevkov priateľov slovenskej kresťanskej knihy.

Dokážte skutkom, že vám záleží na zachovaní dedičstva našich apoštolov, sv. Cyrila a Metoda, a prihláste sa do *Kruhu priateľov cyrilometodskej knihy*. Napište na adresu: KPCM, Casella post. 4031, ROMA (Appio), Italia.

OBRAZY, POHL'ADNICE A OBRÁZKY SV. CYRILA A METODA, vydalo Slovenské vydavateľstvo sv. Cyrila a Metoda.

Dlho pripravované obrazy, pohľadnice a obrázky sv. Cyrila a Metoda s textom, ktorý pripomína 1100-ročné jubileum príchodu našich apoštolov ku našim otcom, sú hotové.

Ide o farebnú reprodukciu súsošia sv. Cyrila a Metoda, vyhotoveného podľa návrhu Dr. Jozefa Cincíka a umiestneného v súkromnej kaplnke J. Exc. Ndp. biskupa A.G. Grutku v Gary, Ind., USA. Farebné fotografie urobil Mr. Tibor Gašparik z Clevelandu, Ohio. Text na obrazy, pohľadnice a obrázky vytlačila kníhtlačiareň *Jednota* v Middletown, Pa. Vydania obrazov hradilo *Slovenské vydavateľstvo sv. Cyrila a Metoda v Ríme*. Keďže text na istom počte obrazov, pohľadníc a obrázkov je anglický (na väčšine je slovenský), k tomuto textu sa uviedol ako vydavateľ *Ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme*. Obrazy, pohľadnice a obrázky sú určené aj pre priaznivcov Ústavu. A čistý zisk z rozpredaja pôjde na tento Ústav, ktorý je bratským podujatím Slovenského vydavateľstva sv. Cyrila a Metoda.

Distribúciu obrazov, pohľadníc a obrázkov v USA a v Kanade bude mať Združenie Slovenských Katolíkov. Msgr. Mlynarovič, predseda SSK požiadal o túto prácu predsedkyňu ženského pomocného výboru Mrs. M. Piroch (Box 102 Emleaton, Pa.), ktorá sa na distribúciu ochotne podujala. V Južnej Amerike, v Austrálii a v Európe bude možno dostať obrazy, pohľadnice a obrázky na slovenských katolíckych misiách alebo priamo v Slov. vydavateľstve sv. Cyrila a Metoda (Casella pots. 4031, Roma, Appio, Italia).

Nech niet slovenskej domácnosti, v ktorej by z príležitosti 1100-ročného jubilea príchodu sv. Cyrila a Metoda ku našim otcom nevisel ich obraz. Používajme pohľadnice v našej korešpondencii, a to aj našim známym na Slovensku.

Slobodná slovenská kultúra žije dnes iba za hranicami Slovenska. Kým žije a sa zveľaďuje, otročitelia Slovenska nebudú môcť hovoriť národu, že jestvuje iba ich nekultúrna « kultúra ».

Slovenská kultúra v zahraničí má svojich tvorcov, musí mať viac čitateľov a viac podporovateľov. Tie tri zložky bytostne súvisia. Preto sa zišli v auguste 1961 obeťaví jednotlivci a založili *Kultúrnu základinu A. Bernoláka*. Jej cieľ je čistý a jednoduchý. Ako čistá a prirodzená je láska slobodných Slovákov k slobodnej slovenskej kultúre. Neemigrovali sme za chlebom, ale predovšetkým za slobodou a za možnosťou práce za slobodu Slovenska a jeho česť. V tom je zahrnutá aj práca za slobodnú slovenskú kultúru; a to za jej výraz nielen v slovenskej reči, ale aj vo svetových rečiach. Ak svet nepozná našu kultúru, nepozná ani osud Slovenska. Slovenská kultúra v zahraničí nepotrebuje sebeckých uplakancov; potrebuje ľudí, ktorí vedia zo svojich mozol'ov obetovať každoročne za sväté ideály, v ktoré veria.

Členstvo je trojaké: 1. *Zakladajúci členovia* platia \$100.00 ročne; 2. *prispievajúci členovia* \$50.00 ročne; 3. *podporujúci členovia* \$25.00 ročne. Za členov sa môžu prihlásiť jednotlivci, rodiny i organizácie.

Funkcionári základiny: Protektor: Rt. Rev. opát Teodor J. Kojiš, OSB; čestný predseda: Apošt. protonotár Msgr. František J. Duboš; predseda: Filip A. Hrobák; podpredseda Dr. Jozef Kirschbaum; pokladník Rt. Rev. Msgr. Jozef Kushner; tajomníčka Draga Paučová.

Cieľ základiny: Finančne podporovať tie čisto kultúrne ciele, ktoré sponzoruje Slovenský Ústav v Clevelande a Slovenská Liga v Amerike.

Všetky členské príspevky a dary pošlite na adresu: Rt. Rev. Joseph Kushner, V.F., 575 Thompson Ave., Donora, Pa., USA. Šeky a poštovné poukázky ráčte vystaviť na: The Bernolák Cultural Foundation.

Zvučnejšie než náreky sú činy. Členstvo v Bernolákovskej kultúrnej základine je a ostane svedectvom lásky k slovenskej kultúre a k osudom nášho národa.

JANOSCIK

Čo to má byť? Azda tretie pravidlá slovenského prapísu našej emigrácie? Našťastie nie! I dvojce pravidiel je priveľa.

Ide o taliansky prepis mena *Jánošík* na krátkom farebnom filmíku, ktorý dal vyhotoviť slovenský salezián Dp. Andrej Paulíny SDB.

Týmto riadkami chcem splatiť starú podlžnosť. V lete minulého roku som navštívil Turín. Bolo treba hovoriť o niektorých veciach Ústavu sv. Cyrila a Metoda so saleziánskymi predstaviteľmi. Bratsky ma prijali slovenskí saleziáni v ústrednom saleziánskom ústave na Via Maria Ausiliatrice aj v teologickom učilišti, kde účinkuje obeťavý Don Taliga. Naozaj milé to stretnutia! Dp. Paulíny SDB má na starosti výrobu krátkych filmíkov, ktoré sa osvedčili ako výborná katechetická a výchovná pomôcka. Povodil ma po moderne vybavených ateliéroch, v ktorých sa filmíky vyrábajú. Prekvapením bolo vidieť v oddelení filmíkov, ktoré znázorňujú rozprávky a legendy, titul JANOSCIK, eroe slovacco (Jánošík, slovenský hrdina). Je to 40 farebných obrázkov, ku ktorým je pripojený krátky text. I keď oneskorene, ale vrele odporúčame filmík slovenským rodičom. Lahko môžu s ním pripraviť svojim najmenším príjemnú zábavu.

Don Paulíny pripravil už veľa rozličných katechetických filmíkov a keby bol o ne záujem u slovenských kňazov a rodičov, je ochotný pripraviť pre ne slovenský text. Filmíky môžu urobiť naozaj dobrú službu pri výchove detí, ale aj dospelí si ich radi pozrú.

V spolupráci so Slovenským kat. ústredím v Ríme pripravuje Don Paulíny SDB filmík o našich apoštoloch sv. Cyrilovi a Metodovi.

ZO SLOVENSKA

ZATVÁRANIE BEZ KONCA. Pražský rozhlas dňa 8. februára t. r. oznámil, že zástupca min. predsedu, bývalý minister vnútra Rudolf Barák, bol pozbavený svojho úradu, vylúčený zo strany a má byť postavený pred súd. Nuž znovu jeden vysoký komunistický funkcionár bude mať možnosť presvedčiť sa vo väzení o účinnosti tých metód, ktoré sám uplatňoval na obetiach komunizmu.

Vlna teroru, zatvárania, neprestáva, aj keď sa komunistickí funkcionári menia, aj keď o tom rozhlas nie nevraví. Tak na pr. v januári t. r. bolo v okolí Nového Mesta nad Váhom zatvorených asi 70 ľudí. Niektorí zamestnanci jemnej mechaniky na Myjave boli odvedení priamo od pracovných strojov. Tajná polícia ich surovo nasácala do aut a prepravila rovno do väzenia, takže si postihnutí ani len svoje rodiny nemohli pozdraviť.

MESIÁŠSKE VÍZIE AJ V ČSSR. V *Hlasoch z Ríma* sme referovali o tom, ako komunisti vedú mládež k víziám budúcnosti, aby ju viac nadehli pre budovanie komunistickej spoločnosti. *Čs. spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých poznatkov* spolu s *Mestským domom kultúry a osvety v Bratislave* pripravili pre Bratislavčanov cyklické pásmo večerov *Človek a budúcnosť v ČSSR v roku 1980*. Program sa začal dňa 8. februára večerom: *Práca v komunizme*. Z tejto príležitosti bol premietaný film *Zbohom XX. storočie*. Potom dňa 23. februára poprední komunistickí odborníci odpovedali na otázku: *Ako budeme žiť v roku 1980?* Dňa 9. marca bola prednáška o tom, ako sa bude bývať, obliekať, čo sa bude jesť v roku 1980... Program 23. marca bol venovaný komunistickej kultúre a záver cyklu bude dňa 6. apríla: *Naša krásna budúcnosť* s filmom *Budúcnosť ČSSR*. — Aj z tohto vidno, ako je ČSSR otrocky závislá na SSSR. Sotva v SSSR dorieknu slovo — už ho v ČSSR opakujú.

VYROVNALI STE SA S NÁBOŽENSTVOM? Redaktor Slávo Kalný navštívil učňovské učilište v Prakoveciach a urobil v ňom anonymnú písomnú anketu. Odpovedalo mu 38 učňov a učnie. Ako tretiu položil im otázku: *Vyrovnali ste sa s náboženstvom? (Áno, nie, kolísate?)* Podľa neho 18 z dotázaných prlhnuli k vedeckému svetovému názoru, desiat veria, ostatní kolíšu. Jedna žiačka napísala: *Verím a bojím sa Boha iba vtedy, keď som chorá.* Iná napísala: *Nikdy som nebola v kostole. Som bez vyznania. Tak ma vychovali rodičia. No aj redaktor priznáva, že taká anketa nie je smerodajná, t. j. že dotázaní žiaci neodpovedajú úprimne, a pokračuje, že keby len desať žiakov si osvojilo vedecký svetový názor, bol by to veľký úspech. Nuž pekný úspech po takých ateistických prednáškach, vyhrážaniach, šikanovaniach veriacich žiakov! (Smena, 7.II.1962).*

ŠTUDENTI NA BRIGÁDACH. Podľa štatistiky, ktorú uverejnila Smena, zúčastnilo sa roku 1961 lemych brigád v ČSSR 158.647 študentov, ktorí odpracovali 20.112.207 hodín. V baniach a hutiach pomáhalo 5696 študentov, v poľnohospodárstve 86.771, v stavbníctve 18.488. Okrem toho 74.000 študentov sa zúčastnilo «chmeľových brigád» (Mladá fronta, 15.XII-61).

«JA» A «MY». Bohuš Ujček síce zapáral do neprajníkov, závistlivcov a ľudí s málo produktívnym mozgom, ktorí kedysi vraveli, že v socialistickej spoločnosti nebude už «ja», ale len kolektív, ale priznáva, že v socialistickej spoločnosti na terajšom Slovensku, keď ide o práva, vtedy je «ja», keď ide o povinnosti, vtedy «my». A ako príklad uvádza stavbu sladovne v Trnave s mnohými absenciami (Smena 1.II.1962). K tomuto motívu sa tlač častejšie vracia. Vypočítava ľuďom, čo všetko si mohli r. 1961 kúpiť: 141.600 chladničiek, 327.000 nových rádioprijímačov, 312.000 televízorov, na vkladnú knižku si mohli uložiť temer tri milardy korún. A títo ľudia nie a nie byť vďační socialistickej štátu! Pracujú málo, ulievajú sa z práce (Smena, 4.II.1962).

ŠTAHOVANIE REHOĽNÝCH SESTIER. Pred minulými vianočnými sviatkami bolo v ČSSR veľké sťahovanie rehoľných sestier. Tento termín bol tiež nápokey zvolený! Komunisti celkom vyprázdňovali koncentračný kláštor v Podolinici, kde bolo vyše 300 sestier. Mladšie a vôbec práceschopné sestry odviezli do Čiech na prácu do továrne, ostatné boli premiestnené do rozličných «charitatívnych domovov». Je na rade aj likvidácia koncentračného kláštora v Jasove, kde bolo tiež vyše 300 sestier. Tieto tábory boli pre režim neznesiteľné. Sestry sa veľmi dobre držali a odolávali nátlaku napriek veľmi ťažkým podmienkam. Odvezením to továrni sledujú komunisti dva ciele: vytlačiť zo sestier aj posledné sily, zapriať ich do práce, aby sa stali produktívnym elementom v socialistickej spoločnosti a čím skôr ich zlomiť v továrenskome prostredí. Cesta do Čiech trvala sestrám viacero dní. Niektoré zo sestier boli odvezené z Podolinca najprv do Broumova v Čechách a potom zase na Moravu do niektorých domov dôchodcov. Na Slovensku niet pre ne chleba! Aj takýmto šikanovaním chcú ich komunisti zlomiť.

«Z PRADEJÍN ŽIVOTA» je názov knižky, ktorú vydala Osveta v Bratislave. «Autorovi — podľa bratislavského rozhlasu z 19.I. — ako pokrokovému vedcovi išlo o to, aby si čo najširšie vrstvy čitateľov, z ktorých ešte mnohí sú zafažení nesprávnymi názormi na vznik človeka, prevzatými z náboženských učení, osvojili materialistický svetonázor.» Autorom je paleontológ J. Augusta.

NOVÝM UNIV. PROFESOROM odovzdal dekréty povereník pre školstvo a kultúru Biľak v Bratislave: Leo Hanzel bol vymenovaný za profesora dialektického a historického materializmu, pre odbor kreslenia sa stal profesorom akad. maliar Ladislav Šemický, pre odbor všeobecného maliarstva akad. maliar Peter Matejka. Boli tiež obsadené niektoré katedry na technike.

HLASY Z RÍMA

Mesačník Katolíckej akcie Slovákov
Rediguje redakčný kruh. Vydáva Slovenské katolícke ústredie. Predplatné \$ 2,50.

Adresa: Hlasy z Ríma
Casella post. 4031, Roma (Appio) Italia.

Tlačiareň P.U.G. Roma Piazza Pilotta, 4 - Italia